Postimees

Eesti päewaleht.

Ilmub Eesti Rahwameelse Eduerakonna waimus.

60. aastakäik. ilmub igal äripäewal.

Toimetuse ja talituse adress: „Postimehe“ toimetusele Tartu. Wene kecli: Въ ред. газ. „Постимесъ“, Юрьевъ (Лифл. губ.). Könetraat nr. 80.

Toimetuse könetunnid: Rüütli uul. nr. 9, lehe toimetuses, igal äripäewal kella 12—2 lõunal. Päätoimetaja könet. k. 12½—2.

Pärnu wäljaande talitus ja toimetus: Pärnus, Rüütli uul. nr. 47. Könetraat nr. 119.

Tellida wõib lehte igast päewast alates kuni iga kuu wiimase päewani. **Adressi muutmise** korral tuleb 10 kop. maksta ja wana adress üles anda. **Saamata-jäänud numbrid** saadab lehe talitus ainult siis maksuta järele, kui nende tellimine 14 päewa jooksul pärast numbri ilmumist postile on pandud. **Tarwitamata jäänud käsikirjad** hoitakse ainult sellekohase soowi pääle alal. **Käsikirjad,** mis mitte meie alaliste kirjasaatjate poolt ei tule, jääwad hinna alla arwamata, kui neile tasunõudmine pääle ei ole kirjutatud. Sõnumid ja kirjeldusi tohib „Postimehest“ ainult hallikat nimetades wõtta.

Kuulutuste nonpareille-rida **10** kop., lehe eesotsas **20** k., wäljaspool kodumaad kuulutuseküljel **30** kop., lehe eesotsas **60** kop. Kella 10 e. l. ülesantud kuulutused ilmuwad wõimalikult selsamal päewal.

Üksik nummer maksab

Tellimishinnad:

12 kuu	pääle	postiga	7 rbl.	— kop.,	posti
11 „	„	„	6 „	50 „	„
10 „	„	„	6 „	— „	„
9 „	„	„	5 „	50 „	„
8 „	„	„	4 „	90 „	„
7 „	„	„	4 „	30 „	„
6 „	„	„	3 „	70 „	„
5 „	„	„	3 „	10 „	„
4 „	„	„	2 „	50 „	„
3 „	„	„	1 „	90 „	„
2 „	„	„	1 „	30 „	„
1 „	„	„	— „	70 „	„

Poolikute kuude numbrid 3 kop. tükk ja pos

Wäljamaale 3 korda nädalas saates 11 rbl., iga

Eraldi juurde maksta: „Lastelehe“ pooles aastas 15 kop.

Nr. 10. **Neljapäewal, 14. (27.) jaanuaril 1916.**

Sõda.

Riia piirkonnas, Düüna mölemal kaldal ja Dwinski kohal on Saksa aeroplanisid sagedasti lendamas. Üks zeppelin käis Reshitsa pool.

Keskmise Strõpa wäerinnal andis wastane meie seisukohtadele suurtükkidega tugewasti, aga asjata tuld.

Armenias saime meie hulga toiduaineid ja loomi saagiks.

Hollandlased tahatwad Inglise weealuse paadi, mis 6. jaan. Hollandi põhjarannas liiwa otsa jäänud, wabastada ja kinni wiia.

Prantslased wõtsid Arras' ja Lens'i wahel ühe laotatud koha tagasi.

Kui austerlased Lõuna-Montenegros Podgoritsa ära wõtsid, põrkasid montenegrolased albanlastega kokku ja sai tuttav albanlaste juhataja Issa Boletinats surma.

Ida sõjawäli.

Petrogradis, 13. jaan. — Wägede Kõrg Ülemjuhataja staabilt.

Lääne wäerind.

Riia piirkonnas, Düüna mölemal kaldal ja Dwinski kohal on Saksa aeroplanisid sagedasti lendamas. Üks Saksa zeppelin sõitis Jakobstadti poolt Reshitsa poole ja pööris siis Dwinski kandu tagasi.

Galitsias, ülemise Strõpa wäerinnal ilmusid meie asupaikade kohta neli wastase õhupalli, et maad walgustada. Neist läksid kaks õhus põlema ja andsid maha kukkudes heledat walgust, mis pimestas.

Keskmise Strõpa wäerinnal andis wastane meie seisukohtadele suurtükkidega tugewasti, aga asjata tuld.

Kaukasia wäerind.

Meie wõtsime türklastelt ühe pagarikoja ja intendanturi ladusid suure jahu-, leiwa-, suhkru-, sissetehtud liha ja loomawilja-tagawaraga ja siis weel mõne loomakarja ära.

* * *

Reshitsa linn on raudtee ääres Dwinskist 80 wersta põhjaida (Pihkwa) ja Jakobstadtist 85 wersta ida pool.

Merelt.

Kopenhagenis, 13. jaan. — Haagist telegraferitakse: Mereministerium teatab: Inglise weealune paat „E 16“ läi 6. jaanuaril Schiermonnikoogi saare ja Amelandi saare wahel Hollandi rannawetes liiwa otsa kinni. Hollandi walitsus pani päästetud laewameheid kinni. Paadi wabastamiseks tehakse tööd, tema pannakse siis ka kinni.

Londonis, 12. jaan. — Inglise aurulaew „Northman“ lasti põhja.

Lääne sõjawäli

Pariisis, 12. jaan. — Õhtune ametlik sõnum. Belgias, Boesinghe'st lõunaida pool, andis meie suurtükiwägi ühes Inglise omaga waenlase kindlustustele ägedalt tuld ja tegi neile tõsiselt wiga. Kaks Saksa lendurit wiskasid Dunkerque'ile ja selle ümbrusele 15 pommi, mis 5 inimest surmasid ja arwata 15 haawasid. Artois's, Neuville'ist ida pool ja Vagne'i piirkonnas, kus meie tuli mõned waenlase batareid waikima sundis, oli suurtükiwõitlus wäga elawat laadi. Aisne'i jõest põhja pool, Craonne'i piirkonnas, ajafime meie waenlase suure woori laiale ja tegime Saksa raskete suurtükkide batareile, mis Berryau-Bac'i silda püüdis lasta, wiga. Vogesidel andsime meie waenlase seisukohtadele õnnelikult tuld.

Pariisis, 13. jaan. — Lõunane ametlik sõnum. Artois's anti suurtükkidega wahetpidamata tuld. Meie tormasime Neuville'i piirkonnas õõsel kallale, ja meil läks korda sakslasi angust wõ ja ajada, mille miin päewal enne oli sünnitanud.

Balkani sõjawäli.

Kopenhagenis, 12. jaan. — Austria-Ungari peakorter teatab, et Podgoritsa wõtmise ajal montenegrolaste ja albanlaste wahel werine kokkupõrkamine on olnud, mis albanlaste juhatajal Issa Boletinats'il ja tema pojal elu on maksnud.

Türgimaalt.

Bukarestis, 12. jaan. — Ustawad sõnumid Konstantinopolist teatawad, et sinna iga päew Saksa jalawäe-osasid jõuab, seda seletatakse seega, et türklastel enestel uusi wägesid ei ole, mispärast Türgimaa walitsewad ringkonnad Saksamaalt abi peowad paluma. Kõik wõõrastemajad on Saksa ohwitserisid, tööstusemehi, wabrikantisid ja teadusemehi täis. Eht küll Türgi walitsusekohad inglaste ning prantslaste lahkumist Gallipoli poolsaarelt pidulikult on pühitsenud, tuleb säält ometi weel iga päew haawatuid. Türgimaa awalik arwamine loodab, et Türgimaa Europaga kokku wõib leppida, kes teda aastasadasid on toetanud, loeb aga Wenemaa Türgimaale iseäranis karbetawaks, liiatigi kuna Kaukasia poolt iga päewaga järjest tõsisemaid sõnumid türklaste lüüasaamisest Kaukasia wäerinnal tuleb. Türgi walitsus ei ole neid sõnumid warjata jaksanud ja nemad on tugewat ärewust sünnitanud.

Wiimased sõjapäewad.

Detsembri-kuu lõpp ja jaanuari-kuu esimene kolmandik on Armenias ja Balkani poolsaare läänepoolses osas suurte muutustega aeg olnud. Selle wastu on mujal kas waiksus walitsenud, wõi ometi ainult wõitlusi peetud, mis peaaegu midagi ei ole muutnud.

Wene läänewäerinna põhjapoolses osas ei ole õieti mitte midagi sündinud, mis tähelepanemist wõiks äratada. Nimetamisewäärt oleks wahest ainult, et Friedrichstadtist all ja ülewal pool nagu natuke elawamaks on läinud ja siin paiguti ka suurtükkidega tugewamini tuld wahetama on hakatud.

Wolõnias, Galitsias ja Bukowinas on üksikuid wõitlusi peetud, mis muudatusi ei ole toonud. Nii kaisus wastane 7. ja 8. jaan. Tshartoriiskist põhja pool olewat mäge meie käest ära wõtta, ilma et see tal korda oleks läinud. Galitsias tegi waenlane keskmise Strõpa wäerinnal 6. ja 8. jaan. nõrku edasituleku-katseid, mis meie ilma waewata tagasi lõime. Alumise Strõpa ja Dnestri ääres tormasime meie 8. jaan. paiguti kallale ja wõtsime ühe küla ära. Järgmistel päewadel wahetati siin ainult suurtükkidega tuld. Bessarabia — Bukowina piiri ääres, Rarantshe piirkonnas, wõtsime meie 6. jaanuaril ühe waenlase seisukoha-osa ära ja lõime wiis ägedat wastukallaletungimist wastase määratu suure kahjuga tagasi. 8. jaan. pani waenlane sessamas piirkonnas meie kaitsekraawide juures neli miini plahwatama, mille järel siin äge wõitlus miini-aukude pärast algas; kuida see on lõpnud, selle kohta puuduwad sõnumid.

Nüüd pöörame sõjawäljade poole, millel läinud nädalite tähtsamad sündmused on sündinud. See on käige päält Kaukasia sõjawäli, kus meie arwata 30. detsembrist saadik enam kui 100 wersta pikkusel wäerinnal tüki maad edasi oleme tunginud ja Erzerumi kindluse lähedale oleme jõudnud.

Kaukasia wäerinnal, mis nüüd arwata 1200 wersta pikk on, kuna ta Musta mere rannast, Arhawe linna juurest, kuni Kesk-Persiani, Kummi linna juurde, ulatab, ja millel arwata pool tosinat üksteisest peaaegu täiesti lahus seiswat osa, tuleb suuremaid wõitlusi ainult harwa, ja ka siis ainult paiguti ette. Enne wiimaseid sündmusi on siin 14 sõjakuu jooksul ainult neli niisuguste wõitluste järku olnud.

Esimene neist oli otsekohe sõjakuulutuse järel, 1914. a. oktobri-kuul. Meie wäed tungisid siis maad kuulates piiri äärest üle 50 wersta edasi ja wõtsid pääle muu Kõprikõi seisukoha ära, mis poolel teel piiri ja Erzerumi wahel on ja Passini ning Erzerumi orgu minewaid teesid walitseb. Siin lõid nad mitu waenlase wastukallaletungimist tagasi, tulid siit aga ometi ära, kui nad nägid, et wastasel selles piirkonnas õige tugewaid wägesid oli.

Teine suurem operatsion oli 1914. a. lõpul ja 1915. a. esimestel päewadel. Siis tungis Türgi wägi Enwer-pasha juhatusel meie paremast tiiwast mööda, Karsi poole, pidi aga üliägedate wõitluste järel Ardagani, Sarõkamõshi ja Kara-Urgani juures, kus ta oma meestest arwata poole kaotas, ruttu taganema ja läi mitmeks kuuks wõimetuks.

Kolmandat korda peeti tõsiseid wõitlusi 1915. aasta juuli-kuul. Kui meie wäed wastase Wanni järwe ümbruses tüki maad tagasi olid surunud, lõi see kartma, et meie Erzerumi kindlust lõuna poolt ähwardama wõiksime hakata ja wõttis Wanni järwest põhjaläänepool, Mushi — Hnõss-Kala — Mergemiri joonelt, suure edasitungimise ette. Ta püüdis meie Wanni järwe äärestest wägedest põhja poolt mööda tulla. Meie wäed taganesid ruttu Alashkerdi ja Kara-Kilissa orgu, aga kui Türgi korpus neile sinna järele tuli, läks üks meie wäeosa selle pahemast tiiwast mööda, Mergemiri mäeteele ja ähwardas seda waenlase korpust teistest täiesti lahutada. Siis taganesid türklased ruttu, kuni nad jälle Haõss-Kala — Mushi — Bitlise joonele jõudsid.

Neljas suurem operatsion algas 1915. a. nowembri-kuul, seekord kaugel lõunaidas, Persias. Siin pidime meie ülipikki teesid ära käima, et maad wäesalgakestest puhastada, kes sakslaste ja türklaste ühutusel meie wastu waenlust olid alanud. 25. nowembril lõime meie wastase Sultan-Bulagi juures (Teherani ja Hamadani wahel) ja 9. detsembril Teheranist lõunaläänepool. 2. detsembril wõitsime meie Hamadani linna ära, 8. detsembril Kummi, 31. detsembril Kengaweri (Hamadani ning Kermanshahi wahel) ja 6. jaan. Sultan-Abadi (Hamadani ning Ispahani wahel).

Wiies tähtsam ettewõte Kaukasia sõjawäljal on nüüd meie edasitungimine joonelt, mis Tortumi järwe ümbruses Shariani jõe piirkonnani (Melasgerdist põhja pool) ulatab, Erzerumi poole. Seks oli nüüd paras aeg, sest türklased olid Erzerumi ümbrusest osa wäge ära Bagdadi poole, inglaste wastu, ja natuke küll ka Persia piiri äärde (Soudsh-Bulagi ja Hanekeni ümbrusesse), meie wastu, saatnud. Nii wõitsime meie edasijõudmise pääle kindlad olla, mis siis ka õigeks läi.

Meie sundisime türklased uende hästi kindlustatud seisukohtade joonelt lahkuma, wõtsime 5. jaanuaril tugewa Kõprikõi seisukoha ja selle järel ka Hassan-Kala linna ära, mis Erzerumi sõdamest ainult 32 wersta ja tema fortidest ainult 20 wersta kaugel on, ajasime waenlast kuni nende fortideni taga ja tegime talle rasket kahju. 6. jaanuaril üksi oli tema surnute ja wangide arw 1500 meest, 7. jaanuaril wõtsime meie weel üle 1000 mehe wangi ja 8. jaan. 700 meest. Türklased katsusid meie wäe paremast tiiwast mööda tulla, kuna nad ranna piirkonnas meid suruda püüdsid, löödi aga suure kahjuga tagasi (6. jaan.) Niisama wõitlesime meie Wanni järwe pool ja Persias sellel ajal õnnelikult.

Wõit, mille meie nüüd Erzerumi pool saanud, wõiks mitmel pool mõjuda, kõige päält Persias ja Mesopotamias. Waenlane on nüüd nõrgnud, et ta wäge Erzerumi ümbrusest Persia piiri äärde ja Bagdadi poole ära ei wõi saata, meie tegewus Kermanshahi ning Sultan-Abadi mail ja inglaste oma Kut-el-Amara ümbruses peab nüüd kergemaks minema.

Mis inglaste tegewusesse Kut-el-Amara piirkonnas puutub, siis näib seda pääle halbade ilmade weel wäe wähesus takistawat. Kindral Elmer, kes Kutis ümber piiratud kindral Townsendet wabastama läinud, ei ole oma ülesande täitmisega weel lõpule jõudnud. 31. detsembril löi tema türklased, kes Kutist allapoole olid tunginud, 2. jaanuaril wõttis tema nende seisukoha Waddi juures, 6. jaanuaril jõudis ta Essini lähedale, mis Kutist wersta 10 ida pool on, ja 9. jaan. wõideldi siin waheldawa õnnega, mille juures mõlemad pooled raskesti kahju said. Inglased asusid seisukohale, mis türklaste omast werst maad eemal on. Kindral Townsend on teotanud, et tal tagawara küllalt on ja et tal uusi wõitlusi ei ole olnud.

Nii on nüüd seisukord Kaukasia ja Mesopotamia wäerinnal. Wõimatu ei ole, et siin tegewus tulewikus weel palju suureneb ja Aasia sõjawäli õige tähtsaks läheb. Ei läi liitlaste käsi Saloniki ümbruses hästi, ei jaksa nad Balkani poolsaarel Budapesti — Konstantinopoli teed sulguda, siis wõidakse arwata, et nad wastase lõunaida poole tungimisele kuskil Aasias, näituseks Aleksandrette sadama ja Persia piiri wahel, tammi ette hakkawad ehitama, ja siis wõiwad neil maadel weel kõige suuremad wõitlused tulla.

Pääle Kaukasia sõjawälja on tähtsaid muutusi weel Balkani sõjawäljal olnud. Siin on austerlased Montenegro kuningriigi ühes Tsetinje, Antiwari, Dultsinjo ja Skutari linnaga ära wõtnud ja seega Adria mere idarannast uue, tähelepanemisewäärilise osa oma wõimu alla saanud.

Iseäranis tähtsaks loetakse, et Kattaro sadamast lõunaida pool olew Lowtsheni mägi nende kätte on langenud. Niikaua kui see kõrge mägi Austria wastaste käes oli, ei olnud Kattaro sadam päris kindel. Mere poolt ei wõidud talle hästi kallale tungida, sest ta seisab kiira-käära käiwa ja tugewasti kindlustatud lahe wiimases sopis, arwata 20 wersta rannast, aga küll wõidi teda Lowtsheni mäelt lasta, kui seks raskeid suurtükka käepärast oli. Kahjuks ei olnud neid siin olemas, sest Montenegro, kes selle mäe omanik, ei jõudnud talle kõike seda, mida seisukoha tugewamaks tegemiseks tarwis läheb, muretseda, ja tema kaaswõitlejad olid teda ainult puudulikult aidanud. Nüüd, kus see mägi Austria käes, ei ole Kattarol ta maa poolt enam midagi karta ja muutub ka kindluseks, mida raske on wõtta, muutub ta Adria mere Gibraltariks, nagu inglased ütlewad.

Montenegrolased on selle loobuse poolest hää seisukoha detsembri-kuu lõpul õige kergesti kaotanud, wist esimese tormijooksu järel, mille austerlased ta wastu ette wõtnud, selle järel kui nad talle Kattarost mõne päewa õige tugewasti tuld olid annud. Et kuningas Nikolai otsekohe selle järel waenlasega allaandmise ja rahu pärast läbirääkimisi algas, siis awaldasid paljud kahtlust, kas ta Lowtsheni üleüldse on tahtnud tõsiselt kaista. Aga wististi on see kahtlus põhjendamata: Nõrk Montenegro wägi, kellel kõik puudus, ei wõinud tugewa wastase tõsisele kallaletungimisele kaua wastu panna.

See rahuläbirääkimiste lugu, mis liitlasi sügawasti kurwastanud, ei ole weel päris selge, aga nii palju on kindel, et üleüldisest allaandmisest ega rahust asja ei ole saanud: Kuningas Nikolai on läbirääkimised katki jätnud, ja osa Montenegro wäge on ära lõuna poole taganenud. Liiduriikide awalikul arwamisel on aga jälle kord põhjust meele tuletada, kui tarwilik sõja ühel nõul pidamine oleks.

Italia on suurriik, kes seni kõige rohkem oma raba käinud, ja just tema on Montenegro langemisest kõige rohkem kahju saanud. Sest Adria mere idarand ähwardab nüüd ära waenlase kätte minna. Kattarod tahtsid italilased wõtta, aga nüüd läheb neil Duratso ja Wallona kaitsmine raskeks.

Politika ringwaatus.

Prantsusemaalt.

Pariisis, 13. jaan. — Saadikutekogu koosolek. Pääminister Briand ütles tsensuri kohta käiwa arupärimise pääle wastates: Wõimatu olla sündmata ajalehekirju wäerinnale ja kaitsekraawidesse lasta, kus soldatitel kohused täita olla. Walitsus olla ajakirjanduse järelwaatuse sõja algusel ajakirjanduse ühisuste nõusolemisel sisse seadnud ja 18 kuu jooksul olla kätte saadud, et rahwa keskel erutatud olekut märgata ei olla. Tema rahulik meel olla waenlasele arusaamata. Nüüd panewat enestele kõik ohwrid pääle, kui wõidu aeg tulewat, siis hakkawat jälle wabaduse põhjusmõte maksma.

Saadikutekogu terwitas Briandi sõnu elawalt ja otsustas ajakirjanduse seaduseplaani kommisjoni kätte anda.

Punase Risti rahwuswahelise komitee president Ador, kes Pariisis wiibib, ütles „Journal'i“ kaastöölisele, et Prantsuse-Saksa lepingu põhjal kõige pääl 100 tõõsikusehaiget, kes wangis on, Helwetsiasse terwist parandama saadetakse.

Inglisemaalt.

Londonis, 12. jaan. — Ülemkoda wõttis parlamendi-seaduse (mis walimised edasi lükkab) kolmandal ja wäeteenistuse-seaduse teisel lugemisel wastu.

Hiinamaalt.

Pekinis, 13. jaan. — Jünnani wõimude telegramm wäljamaa saadikutele awaldati. Selles seletatakse, et nemad lepingud ning laenud, mis Tsin'i walitsejasugu ja wabariik teinud, makswaks tunnistawad, aga mitte ka neid lepinguid, mis uus keisriwalitsus teeb. Edasi lubatakse wäljamaalaste elu ja warandust kaitsta ja öeldakse, et kõik, mis Juanshikai walitsusele saadetakse, sõja-kontrabandiks loetakse ja ära wõetakse. Wäljamaalased aga, kes keisriwalitsust aitawad ja wabariiklasi takistawad, tunnistatakse waenlasteks.

Teadete järel, mis tulnud, on rewolutsionärid Binlunsjan'i ära wõtnud ja lähewad Datunfu poole. Walitsusewõimud paluwad abi.

Mongoliast.

Urgas, 11. jaan. — Wene, Hiina ja Mongolia saadikute telegrafi-konwerents, kes 1915. aasta 25. mai lepingu põhjal need tingimised pidi kindlaks määrama, millega Wälise autonomilise Mongolia maad mööda minew Kalgani — Urga — Kjahta telegraf Mongolia walitsuse omanduseks peab minema, lõpetas oma töö. Enam kui kahekuuse konwerentsi töö järel kirjutati lepingule alla, mille põhjal telegraf Wälise Mongolia lõunapiirist kuni Wene — Mongolia piirini, põhjas, 25. mai lepingust saadik Mongolia walitsuse omanduseks loetakse.

Jaapanist.

Tokios, 12. jaan. — Ülemkojas päriti aurulaewa „Jassaka-maru“ põhjalastmise pärast Wahe meres aru. Wäliste asjade minister wastas, et Jaapani walitsus Washingtoni walitsuse kaudu Saksamaale ja Austria-Ungarile protesti on saatnud, kus seisab, et Jaapan enesele õiguse jätab ümberkäimise-wõisi Saksa ja Austria sõjawangidega ja wabade alamatega, kes Jaapanis elawad, muuta, kui niisuguseid asju tulewikus weel ette tuleb.

Tokios, 12. jaan. — Alamkojas anti arupärimisi selle kohta ära, mis walitsus selle wastu mõtleb teha, et Wenemaa teedu- ja puuwiljale tolli pääle paneb ja kalapüüdmise wõisi jaapanlaste kasude wastaselt muudab. Arupärijad küsiwad, kas walitsusel nõu on nõuda, et Jaapani kalatööstusemeeste õigusi Kauge Ida wetes kalapüügi-lepingute uuesti läbiwaatamise ajal laiendataks.

Tokios, 13. jaan. — Jaapan andis Hiinamaale kolmandat korda nõu keisriwalitsuse uuendamisi edasi lükata.

Ühisriikidest.

Washingtonis, 13. jaan. — Kuulu järel on Landsing eila Wilsoni nõusolemisel Saksamaa wiimase ettepaneku „Lusitania“ põhjalaskmise tüli õiendamise asjas tagasi lükanud, selle pärast et see ettepanek ainult osalt rahuloldaw olla. Läbirääkimisi peetakse homme edasi.

Wene riigist.

Siseministri A. N. Hwostowi jutul.

Tihtipääle wõtab siseminister A. N. Hwostow ajalehe kaastöölisi jutule ja annab nendele oma arwamistest ja waadetest seletust, millest näha wõib, et ta oma rahulikku meeleolu nii hõlpsasti rikkuda ei lase. Hiljuti Moskwas käies on ta „R. Slowo“ kaastöölisele järgmist öelnud:

„Moskwasse tulin ma sellepärast, et tööliste meeleolu üle siin selgusele jõuda ja näha saada, mil määral nende poolt 9. jaan. ülesastumisi on oodata. Meie kõrwu ulatasid mitmesugused kuulujutud ja teated, nagu loodetaks Berlinis, et töölised 9. jaan. midagi ette wõtawad, ja seda nimelt Moskwas. Sellepärast tahtsin ma sel päewal Moskwas olla, et tööliste ülesastumiste f mis õieti nende liitumisele mil määral Berlin sellest o Petr. agenturi telegrammi 9. jaanuarikuu päew Mos tult mööda).

Paari waba päewa t käis minister Orelli ja T „Ma käisin Orelli kuberma sis Jeletsis, et nendega, ke gusse walisid, ühendust m nende arwamisi kuulda mõne küsimuse üle elukall punduse ja weoolude ala Tuula kubermangus, kus n asekuberner olin, tahtsin jä sugust mõju uued nähtused ja sõjawangid, rahwa meel danud.

Saatkonda maha jättes mõisnikuga edasi. Talupo ma olen. Nagu ma näha ootawad talupojad, mil w dagi ette wõtab, et sõjapõg sid tegema. Nemad leiaw sõjapõgenejate hääks kuluta ei ole. Mulle oli see näh millega rehkendada tuleb. et neil õigus on selle jä das walitsus sõjapõgenej raldab.

Raha on maal küllalt, seda ei raisata. Ostetakse dakse teed tingimata suht takse ehitustööde pääle. suure hooga majasid ehita leolu on rõõmus, hooline maaelanikud tarbeainete k rast tunda saawad. Wene et sääl terwe füüa tuksub. sääl käia, et see rõõmus külge hakkaks. Säält w müüri leida jutuwestmise ja kelle meeleolust see terwe j waewalt aru saab. Wõid ole mingit kahtlust. Od parem elu tuleb, mis aga käib. Elanikkude klasside ralik ja hää wahekord. tunda, et seda Petrograd teistes suuremates linnades

Küsimise pääle, millal astub, wastanud A. N. H et jaanuari lõpul. Wähem gradist ära sõites selles o on ta tähendanud, et kong sele, kui need üksikult pidada, takistusi ei tehta. ressi kokkuastumine ühes j korraga ei ole enam asj waid politika, ja seda ei n

Wene wabameelsed le negi pikkawa tähenduse kohta ja leiawad tema wa sed olewat.

Riigi eelarwe lähe

Kindlast hallikast on „ saanud, et walitsusewõim riigi rahaasjade ja nende alla riigi majapidamine n sattunud, neil päiwil e danud.

Nõupidamise koosolek riigiwõla ja selle protsentid tulewikus wähemalt 150 nõuab. Paiukteks sõjamee kondadele läheb umbes 20 ja teiste kulude katmiseks, ühenduses seisawad, wähem rbl. Selle juures on sisetulekuu summast ilma jä kroonu wiinamüügist saa on waewalt wõimalik ri puudujäägita uute maksude üksi tasakaalu seada. Te igal tingimisel teha, siis e peab riigi raha wäljaand lik oldama kui wähegi wõ tööd hariduse tõstmise al summasid nõuawad, kõik kõ

Koosoleku eesmus lei pärast seda teed mööda mi hakata, waid siin on tarw mis sellesamale sihile wiit leb, lähemate aastate jook maalsetest püüetest lahkuda maksku mis maksab, riigi dujäägita tasakaalu seada. püüdma kõigi abinõudega seisukorda tõsta. Rahwas siis sundab ta ka rohkem mille läbi riigikassa sis Riigi eelarwe puudujäägi küll laenusid teha, mund a aga riigi wõlakoorma t maa rikkus rahwa jõukus k tagajärjel kaswab, esimesel ei ole karta, et need laen toowad.

Koosolek leidis, et koorma kandmiseks sugug et ta wõimalust annaks kõ praeguste maksude tõstmi mise waral katta. Selle

tarwis wõimalikult laialdaste kulturalist laadi olgatuste teele astuda, et riigi majanduslist elu jõudumõõda edendada. Ühtlasi oleks soowitaw nii mõneski majapidamise harus monopoli maksma panna, mis ühtlasi rahwa sündikatide küüsist päästaks. Selle juures ei tuleks mitte saaduste walmistamist monopoliserida, mis kulukaid ja keerulisi eeltöösid nõuaks, waid saaduste müümist. Sarnased monopolid tooksid riigikassale wäikse tulu juures kaunis suuri sissetulekuid.

Nõupidamine majanduslise politika üle.

Kawatsus, majanduslise politika põhjalikuks selgitamiseks ja töökawa kokkuseadmiseks iseäralist nõupidamist asutada, on „R. Wed." teatel neil päiwil hääkskiitmist leidnud. Majanduslise politika töökawa seab walitsus ühes jadusandliste asutustega kokku, niipea kui sõda wõiduriikalt lõpule on wiidud.

Presidendi juhatusel, kes kõigekõrgemalt poolt ametisse nimetatakse, wõtawad sellest kommisjonist osa seadusandliste asutuste liikmed, ministeriumide kõrgemad esitajad, tähtsamad tegelased põllumajanduse alal ja teadusemehed. Nõupidamise tööpõllu ja wõimupiiride lähemaks äramääramiseks astuwad jaanuari teisel poolel ministrid P. L. Bark, A. N. Naumow, S. D. Sasonow, würst W. N. Shahowskoi ja riigikontrollör P. A. Haritonow iseäraliseks kommisjoniks kokku, mille töösid ministrite nõukogu president J. L. Goremõkin juhatab.

Wiburianlase wabastamine kohtuotsuse tagajärgedest.

„Retshi" teatel on 10. jaan. luba antud eelmest riigiwolikogu liiget P. A. Safonowit (Kostroma kub.), kes omalajal Wiiburi üleskutse pärast Petrogradi kohtukoja poolt süüdi mõisteti, kõigist seadusliikudest tagajärgedest, mis kohtu-otsus temale toonud, wabastada. P. A. Safonow wõttis praegusest sõjast Punase Risti wolinikuna osa. Armuandmise läbi on ta nüüd ka kaotatud walimisõiguseid tagasi saanud.

Päälinna sõitmise kitsendus.

„Den'i" kuulmist mööda tahetakse walitsuse ringkondades wäljastpoolt inimestele päälinna sõitmist kitsendada. Selle küsimuse läbikaalumiseks ja tarwiliikude määruste kokkuseadmiseks astub iseäraline nõupidamise koosolek kokku. Asja mõeldakse nõnda korraldada, et ainult nendele luba antakse päälinna sõita, kellel seda hädasti tarwis on.

Moskwa ülikool

pühitses 11. jaan. oma 161. aastapäewa, mis päewal ka aruanne ülikooli tegewuse kohta möödaläinud õpeaastal ilmus. „Retshi" teatel wõib sellest aruandest näha, et Moskwa ülikoolil minewal õpeaastal 25 auliiget, 114 professorit ja dotsenti ning 228 eradotsenti oli. Õpetoolide hulgast olid 15 ilma õpejõududeta. Ettewalmistamiseks professori ametile oli ülikooli juure jätetud 128 õpetlast ja wäljamaale hariduist täiendama saadetud 2 õpetlast. Üliõpilasi oli 11.184, wabakuulajaid 74, aptekriabilisi 543. Uusi üliõpilasi wõeti wastu 4.950. Üliõpilaste arw oli 2.055 suurem kui eelmisel õpeaastal. Fakultetide järel oli kaswandikkude hulgas arstiteadlasi 2524, loodusteadlasi 1829 ajaloo-keeleteadlasi 1606, matematika-füüsika teadlasi 1594 ja õigusteadlasi 1171. Abirahadeks anti üliõpilastele 185.000 rbl.

Petrogradis, 13. jaan. — Ministrite nõukogu määras ühekordseks toetuseks waimuliikudele maakohtades, mis sõja läbi kõige rohkem kahju saanud, 100.000 rbl.

— Soome pääpiiskopp Sergei juhatusel hakati kiriku-konsiliumi kokkukutsumise jaoks uuesti eeltööšid tegema. Muude hulgas tuleb waimuliku kohtu uuendamise küsimus harutamisele.

— Suurwürstinna Tatjana Nikolajewna abiandmise komitee seadis oma eelarwe jaanuari kuu kohta 4.800.000 rbl. suuruses tasakaalu.

Moskwas, 18. jaan. — Õhtul kogusid üliõpilased rohkel arwul Skobelewi ausamba ümber kokku ja panid sääl isamaalise meeleawalduse toime.

Kodumaalt.

Harju-Jaanist. Õpetaja A. Küssneri eestwõttel ja endise Kehra mõisa omaniku prl. M. von Ulrichi ainelisel toetusel seati endise monopolipoe ruumides kihelkonna haigemaja alaliste wooditega sisse. Haigemaja õnnistamine oli 10 jõ., mida Jõelehtme õp. Tomberg toimetas. Woodite arw on 2—5. Haigemaja edaspidine ülespidamine sünnib wabatahtlikkude annete läbi. Arstiks on Kuusalu kihelkonna arst Fr. Jakobson, kes igal kesknädalal haigemajas käib. Haigete rawitsemine haigemajas on halastaja-õe hooleks, kes juba ennem kihelkonnas asub. Kahjuks ei ole kihelkond seni weel enesele arsti saanud, olgugi et maakassa poolt ainelist toetust olewat loota: päätakistuseks on sündsa korteri leidmine. —nn.

Walgast. 11. jaan. oli meil täiendaw hobustewõtmine kroonule. Eelmisel wõtmisel 2. jaan. ei ole tarwilikku arwu kätte saadud; kõlbulikka hobuseid on wähe jäänud ja walik raske.

— Linna on palju wõõraid woorimehi ewakueritud kohtadest asunud. Teenistus on siin neil keskmiselt õige hää, sest liikumine on elaw, ainult loomatõidu muretsemine teeb raskusi.

Tallinnast. Kindluse komandandi poolt on rukkijahu ja leiwa hinnad nüüd järgmiseli kindlaks määratud: harilik rukkijahu 1 r. 92 k puud, rukkileib, 10 naela, 44 kop. ja naela wiisi 4 3/4 kop. nael.

— Used suhkruhinnad kuulutati tetsp. wälja. Kaupmeestel maksab waguni wiisi ostes nüüd: pääsuhkur 8 r. 80 k. puud, saetud ja lõhutud suhkur 915 kop. Koti wiisi: pääsuhkur 890 kop. puud, saetud ja lõhutud suhkur 925 kop. puud; kotiwiisi koju saates 5 kop. kallim. Naela ehk puuda wiisi ostes on hinnad: pääsuhkur 23 1/2 kop. nael ehk 940 kop. puud, saetud ja lõhutud suhkur aga 24 1/2 kop. nael ehk 980 kop. puud. Peenikese suhkru hind on endiseks jätetud: waguni wiisi 685 kop. puud, koti wiisi 695 kop. puud ja koju saates 7 r. puud, naela ehk puuda wiisi aga 18 1/2 kop. nael ja 7 rbl. 40 kop. puud.

Nii peawad nüüd kaupmeheid, kellel peenikest suhkurt weel olemas oli, seda aga wiimastel päewadel kellegile ei müünud, waid hindade kerkimist ootasid, oma tagawara ikkagi wana hinnaga ära andma.

Metsakaswatuse ja hoiu nõuandmisetöö korraldamine Eestis.

„Metsa kaswatamine nõuab palju kindlat tahtmist ja armastust, sest küllmi ja lõikuse waheaeg on pikk".

Rikas on see maa, kel rohkesti on loomulikka sissetulekuhallikaid, nagu mineral ja metallkaewandusi, rammusaid põllumaid ja hästi hoitud metsi. Iseäranis põhjamais on metsad alati jõukust loonud. Kahju ainult, et metsadega mitmeti liig waljult on ümber käidud, nii et laiad alad hoopis puudeta seisawad, maale suureks majanduliseks kahjuks. Wiimasell aegil on ometi hakatud nägema, et metsade hõwitamine rahwale ja maale igatepidi õnnetust toob. Sellepärast on juba kõigis mais hakatud mitte ainult seaduseandlisel teel, waid ka tegeliku nõuandmiste abil eraisikute metsamajandust edendama ja toetab tihti ka riik seda nõuandmisetegewust rohkete abirahadega.

Et metsal ka Eesti talupoja majanduses tähtis osa on[1]), siis peaks loomulikult juba aeg käes olema, kus üleüldisemat tähelepanemist metsa korraliku hoiu ja kaswatuse pääle peaks pöördama. Metsakaswatus ja hoid peaks kõigepäält juba algusest saadik õieti korraldatud olema, sest tehtud wigade parandamine on raske ja kord walesti tehtud töö wõib pika kaswu aja jooksul tundwat kahju teha.

Põllumajanduses on lugu parem, kui sääl ühel aastal eksitus tehti, siis wõib seda juba teisel aastal parandada, metsamajanduses ei ole aga lugu nõnda. Sellepärast on just metsamajanduse põllul waja nõuandwat tööd teha — olgugi, et ainult kodune tarbe jaoks metsakaswatamisest jutt on — nõuandwat tööd on tarwis niisama nagu põlluharimises ja karjapidamiseski, muidu ei ole hääd kordamineku loota.

Kuidas aga siis peaks Eesti wäikepõllumehele hakatama metsamajandust õpetama ja kuidas seda nõuandwat tööd korraldama? Esimiseks tõuseb siin küsimus: kust ja kuidas nõuandjaid saada. Põllumeesteseltside maaharimise ja karjakaswatuse instruktoritel on nii palju tööd ja nii mitu rauda korraga tules, et nad enam metsamajandust juhtida ei jõua, pole neil ka mitte tarwilisi eelteadmisi selleks. Meie teada ei ole Eesti sellesarnast õpeasutust, kus metsa-asjanduse nõuandjaid ette walmistataks. Ja kui Petrogradi metsainstituti mõni eestlane ka peaks sattuma, siis on sääl õppinud herradel arwatawasti nii suured palgatingimised, et nad juba sellepärast eemale jääwad.

Wenemaal on wist küll ka alamaid metsakoola. Rootsis ja Soomes on põllumeeste seltside teenistusesse wõetud metsaasjanduse tundjaid, kes kaheaastase kursusega metsakooli on lõpetanud, ja nad on oma ülesanded ja nende pääle pandud lootused hästi täitnud. Kuu palgaks arwatakse rbl. 40: — ja reisikulud. Ka Eesti põllumeeste seltsid peaksid alguseks sellesarnaseid nõuandjaid palkama. Alles hiljem wõiks kõrgema hariduse osaliji metsa-konsulentisid palgata. Soome ja Daani põllutöökoolides on palju Eesti noorimehi õppimas olnud ja nagu kuulda, hääde tagajärgedega. Nüüd peaksid ruttu mõned tublid nooredmehed näituseks Soome 2-aastasesse metsakooli astuma, mis isegi mitte kalliks ei lähe, sest koolis on õpetus ja korter maksuta, päewa kohta antakse 1 mark sõõgiraha ja aasta kohta 30 mk. riiete raha. Neist meestest saaks siis Eestimaa ja Põhja-Liiwimaa Põllumeeste keskseltsid kohaseid nõuandjaid, ja niimoodi wõidaks nõuandwa tööga kõnede, kursuste, istutamise- ja külmipäewade kujul pääle hakata.

Raske küsimus on ka see, kuidas seda nõuandwat tööd kõige paremini peaks korraldatama. Daanis, Rootsis ja Norras on metsahoiu edendamine selle jaoks asutatud kesk-seltside hooleks, kes riigi poolt abiraha saawad. Daanimaa „Hedeselskap", Norra „Norske skogselskap" ja Rootsi „Skogsvardsstyrelses" korraldawad igasuguse töö ja jagawad riigilt saadud toetussummad nimetatud kesk-seltside all olewate wäikeste seltside wahel. Arwame ometi, et iseäraline metsaseltsi asutamine Eestisse mitte just õnnelik mõte ei ole, sest uue seltsi ülewalpidamine tooks mitmesuguseid kulusid rahwa kanda, ja selle asja pääle peab Eesti olude suurt rõhku panema. Sellepärast näitab meie meelest parem olewat, kui põllumeeste-kesk-seltsid ka metsahoiu edendamisetöö oma eeskawasse wõtaksid. Põllumeeste kesk-seltsidel on juba eestseisused, kes seltside tegewust ülewal peawad. Nüüd peaksid needsamad kesk-seltsid eneste keskelt iseäralised metsakomisjonid walima, kes seltside metsa-asjanduse edendamise järel walwaksid. Asjale tooks kasu, kui metsakommisjonil enesel woli oleks ise tähtsate, tegeliste asjade üle otsusi teha. Suuremad rahaasjad selleasemel peaks metsakommisjon aga seltsi eestseisuse kätte otsustada andma wähemalt nii kaua, kui walitsuse poolt iseäralist abiraha metsaasjanduse hääks määratud pole.

Et põllumeeste seltsidel juba walmis korterid ja ametnikud asjaajajad on, wõiksid wiimased ka metsa-asjanduse toimetamise oma pääle wõtta ja niimoodi saaks wähemate kuludega läbi, sest uusi kulusid toob uus ettewõte ikkagi. Põllumajandusline nõuandew töö tarwitab kindlasti kõige selle wähildase toetusraha ära, mis seltsid wiimaseil aegil riigi poolt on saanud. Ja lähemas tulewikus wõib waewalt mingisuguseid uusi abirahasid loota. Kulude katmiseks peab raha mujalt nõutama ja „oma-abi" on ehk kõige kindlam abi. Kohalikud põllumeeste seltsid wõiksid mingisuguse aastamaksu kesk-seltsite maksa, näituseks 5—10 rbl. iga 50 liikme kohta ja metsakommisjoni iga-aastasele pääkoosolekule wõiwad seltsid oma asemiku saata. Pääle selle wõiks eraisikud metsa-asjanduslise küsje toetajateks liikmeteks wastu wõtta, näit. 2 rbl. suuruse aastamaksu tasumise korral. Lisaks wõiwad lähestikku asuwad külad wõi terwe wald metsaseltsiks kokku heita ja põllumeesteseltside kombel kesk-seltsidele aastamaksu maksta. Ja kui kesk-seltsi metsainstruktorid tuleks eraisiku metsas otsekohest tööd metsaomaniku kasuks teha, siis wõiks kesk-selts selle eest awalikult kuulutatud taksi järel tasu wõtta. Erakorralistel juhtumistel wõiwad nimelt ka mõisad mõnikord kesk-seltsi instruktorit tarwitada. Muidugi mõista, peab igasugune kollektiwne nõuandmine kõnede, metsapäewade, kursuste jne. näol täitsa hinnata sündima.

Suwel tehtagu nõuandwat tööd n. n. metsapäewi pidades, ja selle jaoks walmistatagu juba waremini „katsepõldusid" ja proowimetsi, mida osawõtjatele seletatagu. Näidatagu muu seas, kui palju erametsad aasta jooksul puud kaswatawad ja kui palju wäärtus tõuseb, kui suured prosendid aastakaswu metsa sisse pandud kapitalile annab, missugune maapõhi ühe puuseltsi kaswatamiseks sünnis, missugune teise, kuidas külwama ning istutama peab, kuidas harwendama jne. Talwel peetagu põllumeeste seltside koosolekutel kõnesid, mida metsapiltide näitamisega skioptikoni abil arusaadawaks tehtagu.

Rahwakoolides peetagu lastele kewadel ja sügisel istutamise- ja külwipäiwi, mida metsainstruktorid juhatamas käigu. Põllumeeste seltsid muretsegu lastele seemned ning taimed. Kooliõpetajatele juhiks kirjutatagu sellekohane raamatukene. Nimetame ühtlasi, et Soomes 1914. aastal rahwakoolide õpilased 51,265 taime istutasid ja 164 kg. seemet maha külwasid, nii et 173 hektari maad (=170 dsjt) metsa kaswule wõideti. Osawõtjaid lapsi oli üle 8000. Sarnane töö pakuks kindlasti ka Eesti lastele meeldiwat waheldust ja mõjuks kaswatusliselt hästi. Armastus metsa wastu, mida ise on istutatud, ise idanema pantud, ärkaks ja paisuks tugewamaks. Metsapäewade toimepanemine oleks kahtlemata wäga meeldiw ja armas nummer ka hariduse ja karskuseseltside eeskawas nagu Soomes juba on nähtud.

Aegamööda wõiks kesk-seltsid metsapuude taimeaidu asutada, kust taimi pääasjalikult toetajatele ja liikmetele müüdaks, aga ka teistele, kui jätkub.

Niisugune ettewõte tooks isegi rahalist kasu. Seltsi metsainstruktorid hoiaks taimeaiad korras, nii et teisi töömehi ei tarwitseks palgata. Taimeaias wõiks päälegi eri puuseltsidega katseid ette wõtta ja sel kombel teada saada, missugune koduse puuseltsi kaswatamine kõige paremad tagajärjed annab ja kas ehk wõõramaa puud weel kasulikumad harida ei ole. Eri puuseltside hästi idanewaid seemneid olgu alati müügil. Ka pajukaswatuse katseid tehtagu; wäikepõllumeestele wõiks sellest uus kena sissetuleku hallikas areneda. Riia ümbruses on teadupärast paju kaswatamine häid tagajärgi toonud.

Ja lõpuks julgeks loota, et riigi aitawa käsi abiraha näol ka metsaharimist toetama hakkaks.

Äratustööd peab katsuma teha mitte ainult kõnepidamise ja tegelikkude metsatööde abil, waid ka trükitud sõna tarwitades. Iseäraliseft metsamajanduliselt ajakirjast ei wõi raha ja tellijate puudusel wähemalt algusel mitte juttugi olla. Tähelepanemine pööratagu põllumajanduslise „Põllutöölehe" pääle ja suurendatagu seda niipalju, et selles näituseks ühe korra kuus kas wõi ainult 1/2 trükipoogna suurune eraldi metsaosa wõiks olla, kus lühidalt ja sattuwasti metsaharimise tähtsust põllutöö kõrwal seletataks, metsaharimise asjus juhatusi antaks, puukauba hinnad kodumaal ja maailmaturul teatataks jne. See wähene oleks ka juba midagi, sest see wähemalt juhiks rahwa tähelepanemise asja poole.

Ülewalnimetatud plaanide teostamine paneks Eesti metsaharimise püüetele põhja, mille pääl edasi ehitada ja kaugemale arendada wõidaks.

Siin on aga ainult äärejooned ette toodud, tegelikult tuleks mitmeid muutusi kawatsusesse teha. Plaanisid teostada katsudes alles wõidakse ütelda, missugune nendest millalgi kõige parem on.

* * *

Suure maailmasõja tule all olles ei ole eestlastel praegu sugugi sünnis aeg uusi, päälegi kulunõudwaid uuendusekatseid läbi wiima hakata, nii kasulikud kui nad iseenesest ka on. Aga uuendustele waikseesti teed wõib ikka tasandada. See töö juhib päälegi meeli sõjakoleduste tähelepanemise päält kõrwale, see rahustab ja on omast küljest tunnistuseks, et haritud rahwal tung on hariduslise töö järel.

Metsaharimise edendamiseks tehtud töö ei ole kerge läbi wiia. Selles töös nõutakse tegijalt palju sitkust ja armastust ja kõikumata usku töö kordamineku sisse. Olen kindel, et eestlasel kõik need omadused olemas on, sest paaril aastal Eestis mööda saadetud suwekuude jooksul sain näha, kuidas sääl ohwrimeelsus inimestele nii omane oli, kuidas üleüldise asja kasuks nii palju tehti, kuidas nii palju tööd wähema tasuta korda saadeti. Loodame, et sama ohwrimeelsus, sama töötahtmine ka metsaharimise katsetes ilmsile tuleb. Siiamaani on küll weel arwamine walitsenud, nagu kaswaks ja edeneks meis iseenesest. Hariduse sügawamale tungimisega kogub aga ikka rohkem ja rohkem neid, kes aru saawad, et ka sel põllul tehtud töö rahwa olukorra parandamise poole on sihitud. Õitsew warandusline seis annab jälle omalt poolt wõimaluse Eesti kulturi püüete teokstegemiseks.

Eesti wäikepõllumees wõib waewalt unistada, et ta metsad kunagi maailmaturule suuremal mõõdul satuwad. Tema ülesanne ei ole ka mitte maailmaturu tarwidusi rahustada, waid ainult hoolt kanda, et puud oma maa tarbeks jatkuks. Waremini oleme kirjutanud, milleks Eestis metsa tarwis läheb. Seekord tahaksime ainult ette panna, et Eesti majanduslised ja hariduse seltsid ja ka eraisikud lähema uurimise ja läbirääkimise alla wõtaksid küsimuse: kas on Eesti metsade ja iseäranis wäikepõllumehe kodutarbe metsa seisukord nii palju lindustatud, et puust tulewikus puudust ei tule, wõi kas ehk on põhjust hakata metsaharimise edendamiseks, nõuandmise- ja walgustusetööd tegema seda ettetoodud waatepunktide pääle põhjendades. Soowiksime, et küsimus laialdastes rahwakihtides kõne alla wõetaks, et mitmesuguseid mõtteid awaldataks. Sel kombel saaks mõte pikkamisi kindlama kuju ja wõiks ruttem positiwsele tööle asuda, mida metsasõbrana nii soojalt soowiksime warsti näha saada.

* * *

Austatud „Postimehe" ja „Elu"

tellimiste wastuwõtjaid

palume uute **tellimiste rahasid** wõimalikult juba **20. jaanuaril** s. a. lehtede talitusele **ära saata.**

Aupaklikult

„Postimehe" ja „Elu" talitus.

Ühe inglase sõjapäewaraamatust.

John Harace Mc. Langhlin.

V.

Kõndijate hulgas on mundrid ja iseäranis sõjawäeliste omad walitsewad. Sääl see suur hall mantel, mida pikk ratsawäe mõõl, taga maad mööda lohistades, tõstab ja mis laseb paista läikiwaid saapaid tumesiniste pükste pääl, on ohwitseri oma; ohwitseri ligidust näeme ja kuuleme meie warsti Berlini uulitsal: linnawaht annab temale suure häälega au, kasarmute eel wahil olewad sõldatid teewad seda. See ümargune kiiwer, mis ühe nooremehe pääd ehib, on alamohwitseri oma, keda tunda wõib tema tumesiniseft mundrist, kuhu ainult waskised nõõbid wähe elu toowad. Ja, need tüüpused, keda ma siin enese ümber kõndimas näen, ma olen neid juba warem näinud. Ilma et nad mulle ligidal oleks, tunnen ma neid; ma tunnen neid läbilõikawaid pilkusid neid kotkaninasid, nägusid, kust paistab lõpmata kõrkus ja uhkusetunne oma seisuse kohta, neid lühikeseks põetud wurrusid põlglikult kokkupigistatud huulte pääl, neid kogusid, mis on mehelikud ja energilised, kuid toored. Ma tunnen neid korralikka, õigejooneliſi nägusid, kus puudub iga halastus ja milles mina, inimene, midagi ligidat, inimliſt lugeda ei oska. Ma tunnen neid, nad tuletawad mulle neelde suuri röövlindusid inimese nägudega. On midagi kullitaoliſt nende pilgus, midagi kigrisarnaſt mõnes nende liigutuses. Oleks lapselik, wõõrast rahwaſt kõneledes, ainult üht tema külge näha; oleks andeksandmata erapoolikus tõendada, et ei ole sarnaſes suures linnas, nagu Berlin, intelligentliſi nägusid ja pehmeid, inimlikka jooneſid. Kuid siiski pean ma, tõele au andes, ütlema, et Berlini uulitsatel kõndides ja inimesi waadeldes, minul enam kui kord siin teatawate tüüpuste ees sama tundmus on olnud, mis mul oli zoologia aia mõne suure kullitõust röövlinnu ees. Kui ma mõõdaminnes neid meie aja röövrüütlid hallis mantlis puutun, neid mehi kõwa pääluuga, mida katab kuningliku laialilaotatud kullitiiwadega kujutusega ehitud waskkiiwer, siis teen ma seda selle piinliku tundmusega, et ma ühtlasi puutun nende põhjusmõtete kehastatud eitamist, mille pääle on rajatud ühiskondline, demokratline elu teistes kulturamaades. See halli mantli mees on wastand meie hingele, meie mõtetele .... Tema kehastab jõudu, rauda ja were politikat, mis pühaks põhjusmõtteks on Preisi riigi meestele. Tema tahab esitada jõu wõitu kõige üle, mis inimeses paremat, kõrgemat on, jõu wõitu kõlblise elu üle, mis soojust ja walgust laiali laotada tahab. — Kuid ma tean, ta on teadlane sõjakunstis, ta on oma elukutse hää ja täielik esitaja. Ta tunneb hästi oma ala ja andub sellele ihu ja hingega. See inimene on oma töös suure wäärtusega, ta on selles täielik, nagu seegi suurkaupmees, kes minust automobiili mööda lihutab, seda oma äris on. Ja, ainult Saksamaal ja iseäranis Preisimaal leidub wist meie päiwil sarnaseid täiusele wiidud sõjakunsti esitajaid. Kui hoopis teistsugused on Prantsuse ohwitserid, kes ka on ometi intelligentliſed ja energilised, kuid keda oma soldati poolt jumaldatakse, ehk jälle Wene ohwitserid, hääsüdamliſed ja isalikud, ilma uhkuseta ja üleliigse waljuseta. Mitte kunagi ei tohiks tehnika surmata inimest ..... Ma arwan, et ei wõiks leiduda ühist pinda ja ligidat sõbralikku juttu nende Bismarcki politika esitajate ja mõne meie Oxford-street'i gentlemani, ehk aga jälle inimlise ja demokratlise Seine kalda elaniku wahel. Ma arwan, et inimesesoo nii mitmekesiste elaniikkude wahel ainukeſed lööwad argumendid on — rusikas ehk mõõk. Sest selle ohwitseri näos, kes minust praegu mööda läheb, tema uhketes huultes loen ma, et tema ei tunnista olewaks ühtegi teist tahtmist, et ta on üks neist, kes walmis on purustama iga teist kodanikku kõige wäiksema teguwiisi eest, mis wõiks warju heita tema suuruse ehk koguni tema autoritedi pääle. Tema kõnnak, tema nägu, kogu tema olemus tõendab mulle, et wahekord Preisis kodanikkude ja sõjawäeliste wahel mitte just kõige sõbralikum ei wõi olla. Sündmused Zabernis, mis waewalt aasta enne sõja algust juhtusid, näitasid õige kujukalt, kuidas Preisi ohwitserid ühest küljest oma õigustest ja teisest küljest oma kohustustest kodanikkude wastu aru saawad — need riigikaitsjad, kes kannawad nende kätte usaldatud Saksa wõimu sümbolilise kujutuse, millest nad enesele loowad õiguse ka riigi sisemist elu walitseda, seniks, kui juhus tuleb teda enese kuulsuseks wõõra werega katta ...

Jala ja mööga hoobid, mille osalisteks said waesed Zabern'i käsitöölised, ümberkäimine linnaisadega, kes öö pidid mööda saatma linna raekoja wõlwialustes, näitawad meile üsna selgesti, missugused tundmused Saksamaa „leitnantidel" oma kaaselaniikkude wastu, kes mundrit ei kanna on. Kuulsaks saanud polgu-ülema von Reuter'i ülewalpidamine kohtu ees, kuhu ta nende Zaberni juhtumiste puhul sattus, on üks kõige puhtamatest „Eiserne Faust" inspiratsioonidest, see ülewalpidamine tõi temale, muu seas, õnnesoowi telegrammi kroonprintsi poolt, — on niisama kindel tunnistus selleſt wõimust, mis need herrad enesele lubawad oma kaaselaniikkude wastu, kui need ainult julgewad selle wõimu wastu waielda, ehk ainult nägu näidata, mis kuidagi wiisi nende outoritedi wastu käib. Zabern'i juhtumised aliwad, õige ju on, Elsassis, kus teataw wastuhakkamise waim walitseb ja Zaberni garnisoni ohwitserid ei saanud olla suured sõbrad selle wastuhakkamise waimule, mis walitses wäikese Elsassi linna poisikestes. Kuid, nagu öeldakse, on Preisi ohwitseri naljatunne wähem teraw kui ta mõõk, ja sellepärast wõiks arwata, et ta ka teistes Saksamaa linnades ennast samal wiisil ülewal peaks mõne paha naljategija ehk linnaisade wastu, kes kogukondlisi wabadusi tema ees kaitseksid. Wõib olla, ehk ei eksi ma mitte, kui ma arwan nägewat nende noorte ohwitseride hulgas, kes sellel õhtul siin Friedrichi uulitsal ja Unter den Linden nii suurel hulgal kõnniwad, mõnda Zabern'i kangelastest. Ma arwan ka, et polgu-ülem von Reuter mitte Berlini uulitsatel ei puudu, ja otsustades teiste kõndijate nägude järel, millele inimlikkus ja kaastundmus just mitte suurte tähtedega kirjutatud ei ole, peaks sääl olema enam kui üks kandidat kuulsuse kohta, mis Zabern'i kangelaste omaga ühine, kes ootawad ainult õiget silmapilku, et oma kodumaale näidata, et ka nende musta kodaniku kuue käitse all „Eiserne Faust" peidetud on — oma riigi ja kaaskodaniku hääteoks. . . Sest peab ometi oletama, et põhjusmõtted, mis walitsewad selles suures riigis, waim, mis sääl walitseb, see wõimu tundmise ja tunda andmise mahl, — eneses teatawaid surma idusid sisaldawad, mis selle wõimu lagunemisele wiia wõiwad.

Saksa keisririik kannab eneses kihwti, mis wäga hästi teda ennast tappa wõiks. Saksa elu, walitsus, keisririik, puhkawad alustel, mis, wäljaarendatult, ühiskonna wastasteks, ristiusu wastasteks saawad. See on õõkide suurte keisririikide saatus, kes jõudu ihaldawad selleks, et nõrku purustada, kes surmata tahawad hinge wabaduse püüdeid, isiklikku arenemise soowisid. — Selleks, et walitseda, suuri ühiskondlisi wahesid luua, luua seisusi, mis igatepidi eesõigustatud ja mis enesearmastust ja tagurlust kaswatawad, need on paratamata alused riigis, mis Saksamaa taoline. Kõik need, kes sääl kuidagi wiisi wõimu esitawad, nagu linnawahid, raudtee- ehk tramway ametnikud, ja üleüldse kõik ametnikud on niipalju eesõigustatud, et nad on walitsewad „omas riigis", nagu roomlased ütlesiwad. . . Walitsus ise kaswatab neis suureks ja wõimsaks selle mõtte, et nad ainult walitsuse päralt on, kui nad selle juures ka rahwa wastu peaksid olema. Nad ei ole sääl mitte, nagu meie, inglaste juures walitsuse ja rahwa päralt.

Lõhed teliwad kodanikkude wahel, suureks lähewad ühiskondlised waheda, wahekord klasside wahel on teraw kuni wihkamiseni: need on paratamata järeldused sarnases riigis ja sarnase riigitorra juures, nagu see praegu Saksamaal walitseb.

Ja need, kes seda autoriteti alal hoiawad, kuidas wiiwad nad teda igapäewases elus läbi omasarnaste, alamate, see on rahwa juures? — Käskude waral, ja kui tarwis on seda autoriteti iseäranis tunda anda, siis jõuga, toorusega, — „grobheit"iga, mis igalpool sarnastel juhtumistel awaldub. Nimetame weel, — mida wähem inimesel haridust on, mida wähem ta teab, — seda enam tunneb ta tarwidust ennast maksma panna. Õigusepärast on see selge, et kõikides riigi ametites ja walitsusejõustustes aujus ja ustawus esimesed tarwidused on, ja et wiisakus ja wastutulelikkus siin alles teise koha pääl seisawad. Ma pean selles ajas sakslastele au andma — need ametid ei ole sääl kunagi ainult fiktonid, ettekujutused, — nagu Wenemaal sagedasti wähemalt minewikus, — riigireenijad on aused. Jootraha ja altkäe maksu süstemi ei tarwitata sääl mitte. Ehk kui mõnikord jootraha antakse, siis ainult kõige alamal astmel seiswatele ja wäikestele ametnikkudele, kellel palgad hoopis wäised on ja need wäised jootrahad, mis ehk wähe meelehääd teewad, ei ole mitte sarnaſed summad, mis rikkuwalt mõjuda wõiks. Wiisakus ja wastutulelikkus ei ole, õigust ütelda, ka just mitte Wenemaa ja Prantsusemaa ametnikkude pärt. Kuid Preisimaal walitsew toorus „Grobheit" ja teatawate ametnikkude kärkiw, käskiw toon paistab mulle, kes ma mitte harjunud ei ole sellele alandliku distsiplini tundega wastu astuma, siiski wõõras ja mõnikord koguni äärmiselt haawaw. Sakslastel aga on igasuguse ametliku tooruse, „Grossmann'i" wastu täieline allaandmise tundmus, igatahes wäliselt, isegi siis kui neil ehk selle juures haawatud isiku tundmus tõuseb, mis aga õieti harwa ette tuleb. See allaandmine, see autoritedi maksmaks tunnistamine on raudse distsiplini järeldus, mida kool, walitsus ja igapäewane elu sakslase hinge istutanud on. Ja walitsus on osanud sakslasele isesuguse loomuse anda. Temale on lapsest saadik tunda antud, et distsiplin on esimene iseloomu alus — et ilma kindla kawa ja korralduseta ka kõige paremad püüded ilma aegsed on. Distsiplin igas ühiskondlises harus walitsuse all, mis organisatsioni oskusesse puutub, ei ole teist sarnast, on andnud neid suurepäraseid tagajärgi, mis neid, kes Saksamaal elanud ja sääl se elu suurt, korralikku masinawärki ligemalt waadelnud on, imestama panewad. . . Kuid loomulikult ei ole sarnaste tsikute dresserimine mitte wõimalik ilma ohwrita.

(Järgneb.)

Kuidas metsast kestwalt puid wötta.

Kui palju metsa kestmise suurusega Eesti talu kodufeks tarbeks kulub, on loomulikult raske otsustada, sest asja pole lähemini nuritud. Ka ripub see suurel mõõdul sellest, kui suur talu on, mitu tuleaset leidub, kui palju ehitatakse j. n. e. Otsusele pole ka jõutud, missuguse suurusega talu kõige paremini Eesti talu kujutaks. Eisenschmidti järel on Tartu ümbruses wäikepöllumehe talu keskfuurus 47,7 hektari [1]) sääl juures 2,04 hektarist 143,56 hektarini waheldades. Metsa all on ainult 6,05 protf. terwest maast. Nimetatud 47,7 ha ei ole ometi mitte see määr, missuguseid talusid Eestis kõige rohkem oleks, kuid lähedal see igatahes on, sest 30—60 ha suurusi kohti oli 73:st uurimise all olnud talust 43 ehk 60 protf. Al. Harusini järel on Eestimaal talu keskfuurus 28 tiinu, sellest 19 protf. ehk ligi $^1/_5$ metsa all. Kuidas sarnastes taludes metsakaswatust peaks korraldama, see nõuaks jällegi iseseiswat uurimist.

Oleme aga selles arwamises, et Eestis kaunis palju talusid on, millest 30—50 ha suurustena 10—15, isegi 20 ha metsa all seisab. Sellepärast katsume määrata, kui palju sarnases talus puud tarwis läheb ja kui suur tükk maad seega metsa all, oletades, et talus on wähemalt 5 tuleaset ja 5—10 elanikku.

Soomes kulutatakse aastas umbes 8 m³ (1 m³ = 1 kubikmeeter = 35,32 kub. jalga) (kinnise mõõdu järel arwates, kus ainult puu arwesse wõetakse, mitte tühje wahekohte) tuleaseme kohta. Et Eestis, nagu olen märganud, puu tarwitamine palju kokkuhoidlikumalt sünnib, siis on wist küllalt, kui puu tarwitamise aidadeks, ehitusteks, põletispuuks jne. kokku 7 m³ tuleaseme kohta arwame. Kulutus teeks seega 7 × 5 = 35 m³ tihedat puuainet. See määr on halgudena 52,5 m³ ja Wene halgudena (7′ × 7′ × 17″) saaks sellest 27 sülda ja 5½ kortli suurustena halgudena 13 sülda.

Saadud kogemuse najal wõime Eestis metsa juurekaswu aastas keskmiselt 2½ m³ ha kohta arwata. On küll kohte, kus juurekasw 4, isegi 5 kub. meetrit on, kuid neid on wähe, sest kõige parem maa on põldude alla wõetud ja ainult halwemad paigad on metsa alla jätud. Et aastas nim. 35 m³ puud saada, läheb 14 ha metsamaad tarwis, (2½ m³ × 14 = 35 m³) oletades, et mets tihedasti, ilma paljaste kohtadeta kaswab.

Raiumist peab niisugustes kohtades toimetama, kus mets kõige wanem on. Umbes 80 aastane kaswuaeg on ehk ka Eesti kliimas kohane, sest et seda juba Lõuna-Soomes sündsaks peetakse. Raiumisega hakatagu säält pääle, kus mets oma wanduse poolest 80-aastasele kõige lähemal seisab. 80-aastases metsas oleks seega wähemalt 200 m³ hektari pääle puud (80 × 2½ = 200). Kui raiumist metsapinna suuruse järel toimetatakse, siis peab iga aasta $^{14}/_{80}$ = umbes 0,2 ha aastas paljaks raiuma ja tühja raiestikku kunstlisel teel, kas külwi wõi istutamise abil, jälle metsa kaswama panema. Kui alati kõige wanem mets maha raiutakse, siis saadakse tarwitataw puumäär ilma et metsa puukapital kuigi palju wähenek, sest raiumise alla tuleb ainult iga-aastane juurekasw, s. t. see puumäär, mis mets aasta jooksul juure on kaswatanud. Ka wõib ühel aastal mitmest kohast 5 aasta jagu raiuda, kuid selle järel ei tohi wiiel aastal raiumist toimetada.

Nagu üteldud, kõigepäält muretsetagu selle cest, et raiestikus kohe uus mets tärkama lööks. Kõige paremini sünnib see istutamise teel. Et iga aasta umbes $^1/_5$ ha istutamise alla tuleb (pisut wähem kui pool wakamaad), siis ei ole istutamise kulud suured. Niisuure maatüki pääle läheb, kui taimed 1—1½ meetri kaugusele istutatakse, 1000—900 taime ja maksawad need 1—2 aastaselt, kuused umbes 1 rbl. ja männid 50 kop. (Soomes on hinnad weelgi odawamad.) Terwe see $^1/_5$ ha istutamine läheks ühtekokku, taimed + töökulud, umbes 3—5 rbl. Lehtpuude istutamine tuleks weel odawam. Päälegi seemendab loodus ise tihti nii hästi, et ainult paljaid kohte täita tuleb.

Oleme seega umbkaudse arwe ja plaani sarnase talu jaoks kokku seadnud, kus metsamaad 14 ha ja aastane puukulutamine 35 m³. Kui kulutus tuleaseme kohta peaks olema liig suureks arwatud, on seda parem, sest üleliigne osa läheb müügile. Wäikesemate talude eelarwe peab alguses pääle teise põhja pääle rajama, nii et eespool ettetoodud arwud niisugustena ei kõlba. On tähele pandud, et puukulutus wäikesemates taludes tuleaseme kohta wõrdlemisi suurem on.

Et metsapuu arenemine taimest wäärtuslikeks puuks palju aega nõuab ja et mets eri arenemiseastmel olewaist puist on kokku pandud, millest suur osa weel tarwitamisekõlbuline ei ole, waid ainult tulewikuwäärtuse omandab, siis wõidakse metsa kasutoowust ainult sel kombel mõistlikult ära tarwitada, et metsa pikemat aega sihikindlalt haritakse. Metsata maa wõib küna wähese wäärtusega olla, seega toob majanduslist kahju, kui maa kauemat aega paljas, s. t. ilma metsata seisab. Mõistliku metsaharimise eeltingimine on see, et kunagi terwet metsa ära ei häwitata, waid ainult nii palju maha raiutakse, kuipalju metsa juure kaswab. Metsamaa ühes kaswawa metsaga on seega kapital, mille protsendiks metsa igaaastane juurekasw on. Kui kapitali wäikesemaks ei taheta teha, siis ei tohi aasta kohta rohkem raiuda kui aastase juurekaswu, s. o. aasta protsentide osa. Sellepärast peab metsa kindla plaani järel harima. See sünnib õige metsamajanduse korraldamise abil, mis metsarwustamise ja tasakaaluõpetuse tundmise pääle metsamajanduses põhjeneb.

Eelnimetatud asju peawad tundma need isikud, kes Eesti metsamajandust juhtima hakkawad. Wäikepöllumehele peab jälle katsuma tegelist metsaharimist õpetada sel kujul, kui olud nõuawad, kus juures muidugi metsamajanduse üleüldisest juhtnööridest kinni pidada tuleb.

[1]) 1 hektar (ha) = 0.915 tiinu, 1 wakamaa = 0.37 ha = 0.25 tiinu.

Üleüldine mobilisatsion Liiwimaal jääb ära.

Tartu maakonna sõjawäe-ülema teadaandmise järele on üleüldine 1. ja 2. järgu maakaitsewäe meeste kokkukutsumine Liiwimaal määramata aja pääle edasi lükatud.

Kohalikud teated.

Tartule 43 wagunit tarbeaineid lubatud.

Liiwimaa kubermangu tarbeainete muretsemise komitee liige kubermangu-walitsuse nõunik Nesedjew teatas eila telegrafi teel tarbeainete toimekonnale, et Tartu jaoks 16.—31. jaan. järgmisel arwul ja järgmistest kohtadest wagunid on lubatud: Röbinsk — 6 wagunit soola, Arkadak — 20 w. jahu, Uleshewskaja Pristan — 2 w. jahu, Borissoglebsk — 5 w. jahu, Belaja Tserkow — 10 wagunit suhkrut. Wagunite saamise ja laadimise lubad saadetakse tarbeainete toimekonnale täna kätte.

Tartu tarwitajate ühisus

pidas eila õhtul tarbeainete toimekonna ruumides teist pääkoosolekut. Koos oli 50 inimese ümber, kuna liikmeid küll rohkem on. Koosoleku juhatajaks waliti W. Pakler, kirjatoimetajaks Kallas. Wiimane luges ka minewakordse koosoleku protokolli ette, kus ühisuse lähem tegewuse-kawa kindlaks määrati. Koosolek läi sellega rahule ja ei teinud selles asjas mingid ettepanekuid, wäljaarwatud see, et ühisus oma tarwitajatele ka puid katsuks muretseda.

Ajutine korraldaw komitee andis koosolekule teada, et ta wahepääl põhjuskirja on lasknud trükkida (selle hinnaks määrati koosoleku poolt 10 kop.), ühisusele tarwilikke ruumisid on waadanud ja muid ettewalmistusi teinud. Liikmeid ei ole küll weel iseäranis palju tulnud. Kui aga juhatus tööle saab ja ühisus ennast korraldanud, siis tuleb kindlasti ka rohkesti liikmeid juure.

Wõeti walimised ette. Juhat. said piimaasj. instr. Emblik, majaomanik Luik ja end. äritegel. Tibar; juhatuse liikmete asemikkudeks waliti kooliõp. Põllusaar, majanduse-ühisuse ametnik Kukk ja laenu-hoiu ühisuse ametnik Mõru. Nõukogusse waliti 7 liiget — J. Tõnisson, Luht, Lell, Roth, Lellep, Kallas ja pr. Willberg. Rewisjoni-kommisjoni waliti pangaametnik Sisask, Nooresoo kaswatuse S. asjaajaja Orro, majanduse-ühisuse ametnik Arnemann, kooliõp. Kaart ja endine „Edasi“ esimees Pakler.

Läbirääkimistel soowitati, et eestseisus ühisuse tegewuse jaoks kindlad juhtnöörid kokku seaks. Eestseisust ja nõukogu wolitati igasuguseid eeltöösid tegema. Pääle selle andis koosolek eestseisusele luba tarwilikul korral põhjuskirja poolt lubatud piirides laenu teha. Koosolekul ühisuse lähema tegewuse kohta midagi pikemalt ei kõneldud. Ühisuse lähem töökawa oleneb sellest, kuidas liikmeid tuleb. Kui juhatus midagi ette wõinud, siis antakse sellest liikmetele kohe teada.

Kõigi kohus, kellel wõimalik, olgu see, et nad uue ühisuse liikmeks astuksid. Läinud aasta wiimane pool on inimestele küllalt selgeks teinud, kui tarwilik praegusel ajal ühinemine on. Uus ühisus loodab, et see sõjaaja õpetus mitte tarbeta ei ole olnud.

Seisukord meie turul

on wiimaste päewade sees iseäranis lihaturul, wähe paremaks muutunud: Ei ole enam seda tungi ega hädaldamist mõne naela liha järele, nagu see sügisest saadik seni olnud. Paaril wiimasel päewal on täiesti wabalt iga üks oma soowi järele, laudadelt sealiha osta wõinud. Sigu on jälle rohkemal arwul turgu tooma hakatud. Selle wastu tuleb aga nüüd loomaliha õieti wähe turgu. Pääle päidikute ei ole siin juuremat saada: Kalaturgu on selle järele kui ilmad sulale läksid, wärskeid kalu kaunis rohkesti tulnud, kuid hinnad on sellest hoolimata kole kõrged. Nii nõutakse praegu awi naelast 35—40 kop., latika naelast 30—40 kop., ahwena naelast 13—30 kop., sudaka naelast 30—35 kop., lutsu naelast 18—20 kop., wärskeid silgud 16—18 kop. nael ja kiisad 10 kop. nael.

Põletispuid, kui ka muud maalt turgu toodawat kaupa, on wiimaste päewade sees wähe turgu tulnud, sest, et juba teist nädalat kroonule hobuste wõtmine kestab. —mg.

Teater.

Pühapäewal 17. jaan. kantakse „Wanemuises“ A. Kitzbergi ja J. Simmi „Kosjasõit“ ette. Laupäewane etendus jääb M. Hermanni kontserdi pärast ära.

Kontsert,

mis üleeila diwisjoni staabi korraldusel toime oli pandud, leidis ülirohket osawõtmist.

Üles astusid kunstnikud, kes praegu sõjawäeteenistuses on.

Hää muusikamehena ja wilunud juhatajana esines herra Malishewski. Lauljate hulgas paistis ooperilaulja Wassiljew oma hästi koolitatud häälega ja maitsega tagasi hoitud kuid muusikalise küpsusega läbiwiidud ettekandega.

Ka kõik teised kunstnikud leidsid saali täie rahwa rohket kiitust.

Tartu üleüldise haigekassa juhatuse wiimasel koosolekul waliti juhatuse esimehe abideks Aug. Waino ja Joh. Lääne. Olgu siia juure tähendatud, et juhataja abide küsimus haigekassas tükil ajal waieluse küsimuseks oli. Ettewõtjad seletasid selle kohta käiwat tumedat põhjuskirja paragrafi nii, nagu oleks juhatuse esimehe abide nimetamine niikaua, kui esimees ise töömandjate poolt määratud, töömandjate eesõiguseks. Tegelikult aga töömandjad seni seda õigust ei tarwitanud. Mõni aeg tagasi saatis wabrikuinspektor haigekassa juhatusele kirja, kus ta teatas, et tööliste kinnituse-seaduse järele juhatuse abid juhatuseliikmete hulgast tulewad walida. Küsimus oli seega haigekassa liikmete kasuks otsustatud, kes juba enne niisugust seisukohta kaitsesid. Selle korralduse järele wõiwad ka kassa liikmete poolt walitud mehed abideks saada, nagu see ka nüüd juba on sündinud. Haigekassa lähemal pääkoosolekul wõetakse juhatuse esimehe abide walimise küsimus üksikasjalisema selgituse alla.

Petroleumi saamiseks

jagatakse homme 15. jaan. kaupluste ja töösuseasutuste omanikkudele patentide ettenäitamisel Tarbeainete toimekonnas, Wallikraawi uul. 16. lubatähti wälja.

Sistern petroleumi,

mis eila Tartu jõudis, jagatakse seekord mitmesugustele ametiasutustele wälja.

Kooliõpetajate Ühisuse 4-klassilise kaubanduskooli 1915. aasta aruandest

toome siinkohal mõned teated.

Kool hakkas 10. sept. 1910. aastal oma tegewust 3 klassi ja 52 õpilasega. Nüüd, wiieaastase tegewuse järele, on kool niihästi õpilaste, kui ka õpejõudude poolest mitmekordseks kaswanud. Praegu on koolis 180 õpilast, 137 poiss- ja 43 tüdarlast. Klassides oli õpilaste arw: 1. klassis 38, 2.-a kl. 31, 2.-b kl. — 28, 3. kl. — 45 ja 4. kl. — 38.

Seisuse järele olid õpilased — 7 kodaniku seisusest, 169 talupojad ja 4 muust seisusest. Wanemate ameti järele oli 8 kaupmeeste, 14 käsitööliste ja 158 põllutööliste last; usutunnistuse poolest 7 Wene usulist, 1 katoliklane, 2 juuti ja 170 luterusesulist. Rahwuse poolest — 2 wenelast, 1 poolakas ja 176 eestlast. Kooliraha oli 1. kl. 60 rbl., 2. kl. 70 rbl., 3. ja 4. kl. 80 rbl. aastas. 36 waesemat õpilast wabastati kooliraha täiesti ehk osalt.

Kooli ülewalpidamiseks tuli aasta jooksul sisse 14.795 r., sellest kooliraha 13.550 r. ja kroonuabi 1000 r.

460 puuda soola

on maakonnas ühe ülesostja kaupmehe käest ära wõetud. Sool jagatakse elanikkude wahel ära.

Uuemad teated.

Baltimaa mõisnikkude eesõiguste ärakaotamise asi.

Nagu juba teatatud, awati 12. jaan. Petrogradis iseäralise kommisjoni istumised, kes Baltimaa rüütlimõisate omanikkude eesõiguste ärakaotamise küsimust harutas. Koosolekust, mida kohtuministri abi A. N. Werjowkin juhatas, olid osa wõtma kutsutud raha- ja sisemiste asjade ministeriumi asemikud ja senatorid A. M. Nolcken, R. R. Transehe ja P. N. Miljutin ning ka Baltimaa wannutatud adwokatid Th. W. Alberts ja A. F. Ockel, kes selle küsimusega tegemist teinud.

Koosolekut awades, teatas A. N. Werjowkin, et käesolew küsimus, mis riigiwolikogu wiimasel istumiste järgul 205 liikme poolt päewakorrale wõetud, ka 3. riigiwolikogusse sellekohase seaduse-eelnõuna sisse oli antud. Juba enne seda 1905. a. tunnistati Baltimaa ajutise kindral-kuberneri juures olewa iseäralise nõukogu poolt nende eesõiguste ärakaotamine ühel häälel tarwilikuks. Raskust sünnitas ainult küsimus, kas mõisnikkudele nende eesõiguste kaotamisel ka tasu tuleb muretseda, wõi mitte.

Weel enne seda, juba 1860. a., oli riiginõukogu ühe eraküsimuse otsustamisel Baltimaa mõisnikkude eesõiguste ärakaotamise poolt oma arwamist awaldanud, mis keskaja jätisena siiamaani alale on jäänud. Pääle poolesaja aasta kestusel ei ole see küsimus mingisugust otsustamist leidnud.

Nüüd on aga terwe rea mitmesuguste järelkaalumiste tõttu ajakohaseks tunnistatud seda küsimust lõpule wiia. Praeguse koosoleku ülesandeks on ainult üleüldiseid põhjusmõtteid harutada, mis seaduse-eelnõule Baltimaa mõisnikkude eesõiguste ärakaotamise asjus aluseks saawad. Nende põhjusmõtete ja arwamiste najal töötab kohtuministerium täieliku seaduse-eelnõu wälja, mis osade kaupa sessamas nõukogus jälle läbiwaatamisele tulewad.

205 riigiwolikoguliikme poolt sisseantud ettepanekule Baltimaa mõisnikkude mitmesuguste eesõiguste ärakaotamise asjus, oli kohtuministerium oma poolt weel iseäralise punkti — mõisaomanikkude poolt kirikuõpetajate ametisse nimetamise õiguse ärakaotamise — juure lisanud.

Nagu juba eila teatatud, tunnistas koosolek ühel häälel tarwilikuks suure osa Baltimaa mõisnikkude eesõigustest ära kaotada. Mõtete wahetusel ei olnud arwamiste lahkuminekut pääasja kohta, et kõik tähendatud eesõigused ära kaotada ja seadusemäärused wäljatöötada tulewad, mis kohalikke küsimusi kohalikkude tingimiste järele korraldaks. Otsustati ainult mõisnikkude õigust alale jätta, ametlikult mõisaomanikkudena alla kirjutada, sest et see õigus tõepoolest tähtis ei ole ja mingisuguste eesõigustega ühendatud ei ole.

Pikemat aega peatas nõukogu Baltimaa mõisnikkude õiguse juures tasu eest talupoegade maad wõõrandada, mida tihti siin on tarwitatud. Koosolek tunnistas ühelhäälel tarwilikuks seda õigust ära kaotada.

Patronadi õiguse ärakaotamise harutamine lükati edasi, sest et praegu waimulikkude asjade departemangus uus kord wäljatöötamisel on, mille järele terwes riigis Luteruse usu õpetajaid ametisse seatakse.

Järgmisel koosolekul 9. jaan. tuleb teine põhiküsimus harutamisele, — kas eesõiguste kaotamine ilma tasuta peab sündima, wõi tuleb mõisnikkudele selle eest maksta, nagu nad juba kord wiinamüügi õiguse ärakaotamisel kroonu käest 10 miljoni rbl. said.

Kooliõpilaste ajapikendused.

Sisemiste asjade ministeriumis on küsimus päewakorrale wõetud 1917. a. nekrutitele ja weel noorematele, kes 1916. a. keskkooli kursuse lõpetawad, wõimalust anda ilma takistamata kõrgemasse õpeasutusesse astuda, kui nad seaduses määratud wanaduseni õpeasutuse lõpetada wõiwad.

Isikutele kes 1896. a. sündinud (s. o. 1917. a. nekrutitele) tuleks need ajapikendused wäeteenistuse kommisjonide poolt nekrutite asukoha järele anda, muudele aga nende wäeteenistuse kommisjonide poolt, kuhu nad üles on kirjutatud.

Põhja-Balti wastast. kredit-ühisuse liitu.

Nagu „Den“ kuuleb, on Põhja-Balti wastastikuste kredit-ühisuste liidu põhjuskirja kinnitamise palwe rahaministeriumis täielikku poolehoidmist leidnud.

Postkontorite tegewuse suurenemine

Et wiimasel ajal postiasutuste tegewus märka on suurenenud, määratakse eelolewast 1. weebruarist saadik paljud nendest alamast klassist järgmisesse kõrgemasse klassi ja nimelt:

Liiwimaal — posti- ja telegrafikontorid Ust-Dwinsk, Modohn, Ruhja, Smilten ja Lemsal — VI. klassist V. klassi, Wõru — V. klassist IV. klassi ja Pärnu — III. klassist II. klassi; posti- ja telegrafi-jaoskonnad Stakelni, Opa, Wana-Pebalgi, Subati Hintsenbergi ja Mustwee — VI. klassi posti- ja telegrafi kontoriteks;

Eestimaal — posti- ja telegrafi jaoskonnad Türi-Halliku ja Lihula — VI. klassi posti- ja telegrafi-kontoriteks.

54.000 rubla sõjapõgenejate toetamiseks Eestimaal.

Wiimasest K. K. S. Tatjana komitee Eestimaa osakonna aruandest selgub, et 1. jaanuaril s. a. osakonna juhatuse käes 54.000 rubla oli, mis eelmise aasta wäljaminekutest üle jäänud. Nimetatud summa on sõjapõgenejate toetamiseks määratud.

K. K. S. Tatjana komitee Eestimaa osakond

pidas Tatjana nimepäewal, kuberneri eesistumisel Toompää lossis walges saalis pidulikku koosolekut, millest ka Tallinna Eesti sektsioni liikmed osa wõtma olid kutsutud. Koosolekul wiibisid üle saja inimese. Pääle jumalateenistust loeti komitee aruanne ette, wõeti kaks uut liiget wastu, otsustati K. K. S. Tatjana Nikolajewnale telegramm saata ja määrati Tallinna komitee kantselei kuludeks iga kuu 25 rubla.

Pääle selle wõttis kuberner küsimuse üles, kas praeguse komitee hulgast mitte 10—12-liikmelist täidesaatwat kommisjoni ei tuleks asutada, kes wähemad asjad ise ära otsustaks ja tähtsamad küsimused enne läbi harutaks, kui nad komiteele ette pandakse. Rohkearwulisel komiteel on raske kõiki küsimusi harutada ja otsustada, täidesaatew kommisjon teeks asjaajamise lihtsamaks ja kiiremaks. Walitawas kommisjonis olekſid kuberneri arwates niisama nagu omal ajal Wilnas niihästi ametiwõimud kui ka rahwuslised ja seisuslised asutused esitatud.

Kommisjoni liikmete walimine läi järgmiseks komitee koosolekuks. Wahepääl wõiwad liikmed ka kandidatide asjus selgusele jõuda ja kokku leppida.

Wäärtpaberite ja aktsiate uus kurs.

Nagu juba teatatatud, peeti 8. jaan. Petrogradi börse-komitee juures iseäraline koosolek ära, kus wäärtpaberite kursid kindlaks määrati, mida pangad oma aruannete kokkuseadmisel aluseks wõiwad wõtta, kui nad selle kursi järele ei taha käia, mis sõja algusel maksew oli.

Uued kursi hinnad on järgmised:

Riigilaenud.	
4% riigi rent	78 rbl.
5% 1905. a. 1. ja 2. sisemine laen	92 „
5% 3. sisemine laen	92 „
5% 1914. a. sisemine laen	92 „
5% 1915. a. sisemine laen	92 „
5½% 1915. a. teine sisemine laen	97 „
5½% 1915. a. lühikeseajaline sõjalaen	95 „
4½% 1905. a. Wene riigi laen	91 „
5% 1905. a. Wene riigi laen	103 „
4% 1909. a. Wene riigi laen	96 „
5% 1. sisemine wõidulaen	615 „
5% 2. sisemine wõidulaen	500 „
5% riigi mõisnikkude wõidulaen	400 „
Linnade hüpotegi-seltsi (immobil-panga) paberid.	
4½% Petrogradi hüpot.-seltsi pab.	77 rbl.
5% Baku hüpotegi-seltsi paberid	71 „
5% Kiiewi hüpotegi-seltsi paberid	83 „
4½% Kiiewi hüpotegi-seltsi paberid	70 „
5% Tiflisi hüpotegi-seltsi paberid	78 „
Pantkirjad.	
4½% Kiiewi põllupanga paberid	75 rbl.
4½% Harkowi-Petrogradi põllupanga paberid	78 „

Eestimaa mõisnikkude kredit-seltsi pantkirjad hinnati — 4-protsendilised 75 rubla pääle, kuna 5-protsendiliste kohta hinda ei määratud.

Liplapi aiatöö- ja majapidamise kursused

awatakse erakordsete aegade pääle waatamata ka tänawu, sest kursused töötasid häädе tagajärgedega ka minewal aastal.

Õpetöö algab harilikul ajal — 1. aprillil ja kestab kuni 15. oktobrini. Õpetust antakse aiatöös, majapidamises, kodulindude kaswatamises, mesilaste pidamises ja raamatupidamises nii hästi teoretiliselt kui ka praktiliselt. Neil, kes kursustele astuda soowiwad, peawad umbes kihelkonnakooli kohased teadmised olema. Wastu wõetakse naesterahwad, kes mitte alla 17 a. wanad ei ole. Lähemaid teateid kursuste kui ka õpekawa kohta annab koolijuhataja prl. Marie Sapas — Liplapil, Abja kaudu, Liiwimaal.

Uuemad sõja sõnumed

Riia wõitluserinnalt

telegraferitakse „B. Wed.-le“: Olai piirkonnas tarwitawad sakslased wiimasel ajal rohkesti kihwtiseid gaasisid. Et meil seks wastuabinõusid tarwitusele on wõetud, siis ei saa lämmastawad gaasid minizisugust kahju teha. Riia wõitluserinnal on waenlasele mõned uued wäeosad juure tulnud. Kemmerni ja Ükskülä-Kekau piirkonnas tuli uuesti wäikseid kokkupõrkeid ette, mis meie kasuks lõppesid ja kusjuures sõjariistus mehi wangi wõeti. Suurtükiwõitlus jääb Riia lähemates piirkondades aegamööda waiksemaks, mille asemele püssitule-wahetus astub. Wõitlused uuenesid iseäranis Düünat mööda, ülewalpool linna, kus sakslased wisalt jõele püüawad läheneda.

Kasakate wõitlus Saksa lenduritega.

Dwinskist telegraferitakse „B. Wed.-le“: Wõitluserinnalt tagasitulnud ohwitserid jutustawad huwitawaid üksikasju kasakate sõjatõnja wõitlusest Saksa lenduritega, mida Driswjatõ piirkonnas mõni werst Braslawi alewist peeti. Alewi kohale ilmus Saksa zeppelin, mida mõned „albatrossid“ ja „tuwid“ saatsid. Õhulaewastik tahtis nähtawasti ühele Düüna kärsele linnale pommisid wisata, sest et ta põhja poole lendas. Mõni werst Braslawast tulid korraga kaks aeroplani maha. Ühel lenduril oli mootor rikki läinud. Ümbruskonna elanikud nägid aparadi mahatulekut ja teatasid seda meie wäeosadele. [illegible] pilk kihutas kasakatesalk aeropla[illegible] kohale. Kasakaid nähes is[illegible] ruttu aparati ja tõusis lendu. [illegible] hakkas talle tuld andma, teise[illegible] teise „tuwi“ ümber. Ohwitser [illegible] wälja ja tahtis lasta, langes [illegible] kuuli läbi. Teisel lenduril [illegible] kaunis kõrgele üles tõusta ja [illegible] meie tule ulatusest wälja jõ[illegible] lõi ta aparat wankuma ja [illegible] kiiresti allapoole. Aeroplan lõ[illegible] mattis lenduri oma rusude [illegible] Saksa aparadid ja zeppelin [illegible] kasakate pääle pommisid. Kog[illegible] oli waenlase pommide läbi [illegible] aga kasakatel läks korda endid [illegible] salka ära peita, kust lenduritele [illegible] hakati andma. Mõne minu[illegible] Saksa õhulaewastik kähku ümb[illegible] lõunapoole. Selgus, et esime[illegible] täiesti korras oli, ainult mo[illegible] rike.

Õhusõjast.

Nagu „B. W.-le“ Kopenh[illegible] teritakse, teatab Saksa kindrals[illegible] jaanuari öösl wiskus Saksa hü[illegible] raudteejaama, kasarmute ja [illegible] pommisid“.

Londoni lehtede teatel on [illegible] abinõusid Saksa lenduritele w[illegible] hakanud. Inglise õhulaewas[illegible] nimelt iseäraliste aparatide kai[illegible] nis suured ja mil wäga tug[illegible] pääl on. Üks Inglise lendur, [illegible] aparadiga õhulaewade salka [illegible] kolm Saksa lennuaparati järgi[illegible]

Serbia ärasaota[illegible]

Bulgaria asjatundwast alli[illegible] Wilhelmi ja Ferdinandi kokk[illegible] kõik tüli all olewad küsimus[illegible] mis ärawõetud Serbia maa[illegible] Keskriikidega tehtud lepingu jä[illegible] garia Warbari jõe oru, kogu [illegible] lõunapool Nishi ja Saitshari [illegible] piirkonna ja Posharewatsi—[illegible] konna. Bulgarlased on kõik [illegible] eneste kätte wõtnud.

Serbia laastat[illegible]

Sofiast Bukaresti tulnud [illegible] wad, et Bulgaria ametiwõimu[illegible] ära laastada lasewad. N[illegible] toidukaineid, loomi, kaupasid, [illegible] elanikud paratamata nälga jä[illegible] rikuid, koolisid, museumid, bi[illegible] rüüstamata. Sofiasse jõuab[illegible] sid, millega kallid kirikupilta, [illegible] raamatuid jne. kohale tuu[illegible] Serbiast ära röövitud, tunni[illegible] riigi omaks.

Montenegro a[illegible]

„Berliner Tageblattis“ kir[illegible] toimetaja Theodor Wolff: [illegible] saab Saksamaa Montenegro [illegible] Keskriikisid on petetud. Ka [illegible] nad Austria sõbralisels pida[illegible] oleks wõinud teha, sest et [illegible] doni lepingule rahutegemise[illegible] kirjutanud, on petis. Era[illegible] negroga ei oleks muidugi sun[illegible] ja päälegi huwitab see [illegible] Austriat“. „Berl. Tageblatt[illegible] keseks leheks, kes 6. jaanuar[illegible] mille tagajärjel Berlin end[illegible] „Hamburger Frembenblatt“ [illegible] rot ja ütleb, et austerlased [illegible] heitmata tegewad peawad o[illegible] „Post“ tungib Austriale ka[illegible] siis, kui austerkased mitte al[illegible] gimisi ette ei oleks pannud, [illegible] roga wõimalik oleks olnud. [illegible] misel on ka Wieni sotsialistlin[illegible] zeitung“. Mis Austria ametli[illegible] puutub, siis petawad nad awal[illegible] kuna nad kinnitawad, et läk[illegible] ja rahu tehakse, sest et a[illegible] negrolastele kasulikud tingi[illegible] panrud.

Rumenia[illegible]

Hääde hallikate järele [illegible] ajaleht „Nacionale“, et Sa[illegible] likult Rumenia saadikule on [illegible] niihästi kahe Transsilwania [illegible] daturis kui ka selles, et [illegible] maale 80,000 wagunit nisu [illegible] nulikku tegu Rumenia poolt [illegible] wastu näeb. Selle seletuse [illegible] ähwardus Rumenia wastu. [illegible] seletab, et Rumenia seisukord [illegible] et Saksamaa eksib, kui ten[illegible] Rumeniale niisugust politikat [illegible] jutada, mida Rumenia mitte [illegible]

12. jaanuaril oli Rume[illegible] nõupidamine Bratianu juhat[illegible] politika seisukorra üle aru [illegible] otsustati wastata, et küsim[illegible] walitsus puudutanud, Rume[illegible] janduslised asjad on, mi[illegible] puuduta.

Teotokis sur[illegible]

„N. Wr.-le“ teatatakse [illegible] grammiga, et tunnud Greek[illegible] endine pääminister Teotokis [illegible]

Wiimased teleg[illegible]

Londonis, 13. jaan. [illegible] teatab, ei ole aurulaew [illegible] põhja lastud, waid ta on [illegible] jooksnud.

Kirjawastu[illegible]

A. Rtrl. — Määrused abian[illegible] perekondadele on meie lehes juba [illegible] tätesti ilmunud, sellepärast ei toc[illegible] — res. Palume sõnumid [illegible]

Lug. 9387. Telegrafiitontor[illegible] maid teatcid.

Wäljaandja cand. jur. [illegible]
Wastutaw toimetaja [illegible]
Дозволено военною [illegible]
Юрьевъ, 14-го янв[illegible]

Tänase nummriga [illegible] tähtraamat 1916. a. ümbruskonnas olewa [illegible] Petrograadi kub. lehted

1. jaanuarist 1916. a. pääle maksame

tähtajaliste hoiusummade eest 6%
jookswate arwete eest 4½—5%

ilma et protsendist kroonumaksu maha arwataks.

Tartu Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus.
II. Tartu Laenu- ja Hoiu-Ühisus.
III. Tartu Laenu- ja Hoiu-Ühisus.
Tartu Wastast. Kredit-Ühisus.
Tartu Kaubanduse ja Tööstuse Wastastikune Kredit-Ühisus.

Wanemuise teater
Pühapäewal, 17. jaan. kell 9 õhtu
Kosjasõit.
A. Kitzberg ja J. Simm.
Koolõpilastele hinnaalandus.

Soowitakse
piima rentida
260—300 toopi päewas, mõisa ehk talu läest. Pakk. saata, Tartu, Suurturg 8. Rangxo ja ko. kontori. M. R. all. 6

Soowitakse osta 4 kerwet
tööhobust
ja ühte ratsahobust, soowitaw musta karwa. Pakkum. Kleida telefoni kaudu nr. 313.

Rendile ganda Kaegjärwes, Walga lähedal Brandini talukoht.
Järele küsida Walgas, Wõru u. nr. 2, majaomanikult.

Rukkid
oke ja kaeru ostab Karlowa ammuweski Telef. 399. J. Toom.

Wäikseid tübje tindi pudelid
ostab suuremal arwul „Postimehe" raamatukauplus Tartus.

Müüa on igat sorti
puu-kruwisid ja kalossa.
Pakatneru uul. 2. J. Rätsepp.

Mõõdetud korter
kahe ehk kolme toaga on ära anda. Jaani uul. nr. 2, teisel korrol.

Sõjawäljale sõites jätame wanemaid, sugulasi ja tuttawaid
jumalaga!
Karla Otti Kastre-Wõnnu wal., Juhan Temin Elistwere wallast, August Allik Lunipihast.

Trükitud poognad
kahtt lõikamata, wäga sündsad paltimiseks, on suur hulk müüa. 250 kop. pund. K. Jaki raamatukauplusest Petrogradi uul. 2.

Hobune müüa
Karlowa uul. 88, hoowis.

Korwiwitsu
ostab mõõdumahrik Aleksandri uul. 33.

Prunguitud karka
ostan Ladumise uul. nr. 41.
Kuduja.

Kõige piima
lõunisest linnajaost atsitakse müütese lapsele Riia uul. 62, k. 1. Tulla k. 9—10 hom.

Korterit otsib
wanem isik perekonda ehk kaasüürilisena. Teatada f. l. tal. „korter".

Otsin wäikest tuba
magamisse perekonda. Lähemat ühiselumajas tuba 23.

Hobune müüa
Pihkwa uul. 76, k. 4, näha ü. 12 l. kuni õhtuni.

Молодой человѣкъ
желаетъ получить хорошо меблированную комнату въ интеллигентной семьѣ. Адр. До востребованію Юрьевъ предъявителя сто рублеваго кредитнаго билета № 129212.

Шанино
продается или отдается на прокатъ Елизаветинская 24-а кв. 1.

Управленіе Сѣверо-Зап. ж. д. объявляетъ, что на ст. Юрьевъ 16 января 1916 г. въ 12 час. дня имѣетъ быть произведена
аукціонная продажа
невостребованнаго груза 5 тк. лохмотья 50 пудовъ.

Tähtwere elektrijaam
ostab puid
iseäranis kaepuid ja maksab hääd hinda.

Hääd
föõjad sead
on elu pääle müüa Uus uul. nr. 45-a, krt. 2.

Würtsipoodi ruumid
wõlja üürida Karlowa uul. 72.

TARTU PANK
Walitsus Tartus, osakonnad Wiljandis ja Wõrnus.

Ärriseis 31. Jaanuaril 1915. a.

Panga päris — Activa.

Kassa seis ja Riigipanga Giro konto	780275	79
Wekslite diskonto	1986724	74
Kupongid ja kustutatud hinnapaberid	6210	61
Laenuks antud:		
Walitsuse kinnitatud hinnapaberite wastu	82155	—
Kinnitamata paberite wastu	67763	70
Pandiõiguslised obligatsionid	135300	—
Kaupasid	700	—
Hinnapab. (nende hulgas tagaw.-kapital 335,693,93)	414414	24
Konto-korrent	2388128	92
Korrespond. Loro	307660	41
Korrespond. Nostro	2021947	43
Osakondade arwe	198025	77
Protesteritud wekslid	23023	49
Pangamaja	69269	66
Jookswad wäljaminekud	88742	08
Teraskambri arwe	28072	90
Lühiw warandus ja sissesõidude	17397	22
Arwamata kulud, mis tagasi maksetakse	1621	64
Hoiusummade protsendid	78658	16
Inkasso-wekslid	48778	38
Üleminewad summad	47329	87
Rbl.	8742200	01

Pangast pärida — Passiva.

Põhiskapital	1000000	—
Tagawarakapital	336028	84
Hoiusummad ja jookswad arwed	5357946	96
Depot wekslid jookswa arwe kindl. Riigi pang.	456548	97
Rediskonteritud wekslid	—	—
Korrespondendid:		
Loro	925943	41
Nostro	2332	27
Osakondade arwe	212369	06
Protsendid ja kommissjonid	389536	19
Wäärtpaberite protsendid	4053	01
Riigi 0,396% ja 5% maks	4333	65
Wäljawõtmata osakasu	540	
Iseäraline tagawara kapital 1915. a. pääle	22000	—
1914 a. puhas kasu	833	93
Üleminewad summad	29733	72
Rbl.	8742200	01

% suurus praegusel ajal:

Wekslidiskont	8—9%
Laenud	8—9%
Hoiusummade eest	3—5%
Hoiusummade eest jookswal arwel	3%

Panga juhatus.

Olen oma kolonialkaupluse

Tartus, Wene u. nr. 10, uuest aastast Riia u. nr. 30 — Tähe u. nurga pääle üle wiinud. Seda oma austatud ostjatele teada andes, tänan südamest endiseid äriõpru lahke osawõtmise eest ja palun uusi, nõtsama ka endiseid ostjaid mind uuel kohal lahkesti waatama tulla. Minu kindel püüdmine on hääd kaupa lahke teenistuse juures, wõimaliku hindadega soowitada.

Sõbraliku lahkusega
J. Michelson,
Tartus, Riia uul. nr. 30.

Jõgaüks, kellel kohta tarwis
andku ennast kohasaamiseks üles
Kangro ja Ko wahetalit. kontorile
Jurjewis, Suurelturut nr. 8.
Kontoril on palju waba kohte ära anda
Kõige laialisem tutwus ärimeeste ja teiste kohaandjate ringkondades ja ühendus teiste suuremate kohakuulamise kontoritega.

Keiserl. Wene Muusika seltsi — **Riia osakonna muusika kool.**
Pühapäewal, 17. jaan. kell 3 p. l. „Wanemuise" saalis.
XIII suur sinfonia kontsert
solisti prl. **Hellati** kaasaaitamisel.
Orkestrit juh. kooli dir. **H. O. von Samson-Himmelstjerna.**
Piletid 30 kop. (üliõp.) kuni 2.10 kop. Saada G. Zirki raamatukaupl. Liikmete- ja hooaja-piletid saab kooli kantseleist.

Mõisnikud,
kui teil tarwis läheb
ülemwalitsejat
walitsejat
abiwalitsejat
metsaülemat
metsawahti
karjarawitsejat
meierit
kubjast
aidameest
aednikku
kodukoolõpetajat
kooliprellit
bonnet
wirtinat j. n. e.
siis pöörake oma soowiga
BALTIKA
konteri, Küüni uul. 2, Tartus, sest ainult sealt wõite omale igast rahwusest wilunud ja hääde tunnist, isikuid palgata.

Töö pakkumised

Tarwitatakse
nees- ehk nais-kooliõpetajat
Kanapää kihelk. kooli pääle. Üllesanda õp. Falck чер. Beppo, Kanapää kirikumõis.

Poisikesi
ausast perekonnast, tarwiliku kooliharidusega, tarwitab kohe lehe kojukandjateks „Postimehe" talitus.

Laatre weski tarwitab kohe täiesti õppinud
mõõdri selli
kroonu töode pääle. Kõrge palga eest. Kaupa tegema tulla ainult pühapäewal, st. Загницъ.

Karjatüdrukuid,
aastasulaseid tarwitab Üleminrme mõisa. 7

Wene keelt rääkjad 68
äristeenijad
kes ka keeta oskawad, wõiwad kohe kohta saada. Üles anda Baltika kontori, Küünt uul. 2.

Tööandjatele 6
soowitab „Baltika" kontor, Küünt u. 2, Jurjewis, igasugu ametimehi ja äriteenijaid hääde tunnistustega ja isikliku soowitustega. Kontor on awatud: 9—1 e. l. ja 3—5 p. l.

Mõõldrit
osaw töös, kes nasta mootoriga oskab ümber käia, on maale tarwis. Palk 1 k. jahwatatud rukki puuda pääli, aast. sissetulek 600 r. puit korter ja moon. Tarwilik soowitus ja kautsjon 200 rbl. Pakk. saata Петроградъ, Литейный 20, швейцару Гришину. 68

Otsitakse noort tüdrukut
kes Wene ehk Saksa keelt räägib, Kloostri uul. 4.

Masinistid ja sepad,
kes lukusepa töös tunnewad ning õpipoisid mehaniku töö pääle leiawad kohe kohta Kangro ja Ko kontor, Suurturg 8.

Waneman meesterahwast on tarwis wesiweski pääle, kes jahwatada oskab, Ratke jaama, Eestimaale, Aowesti.

äristeenijad
Wene keelega leiawad kohe häid kohtasid Kangro ja Ko. kontor, Suurturg nr. 8.

Õmbleja otsib
osawat abilist
kleidi ja pluusede walmistamise jaoks. Raatuse u. 60, k. 10.

Hää
klawerimängija
wõib kohta saada Ideali teatris. Küsida G. Zirki raamatukaupl.

Tüdrukut
on tarwis Uueturu uul. 33, föögimajasse.

Osawat lampsoni ja sukakudujat
on tarwis Riia uul. 25.
Pr. M. Leppik.

Majahoidjat
wanapoolset, tema lasteta ehk ülsitut, on tarwis Kuusas uul. 1-a, üks trepp.

Tõlkijaks
otsitakse 15—16 a. tütarlast, kes Saksa keelt rääkib. Erne uul. 9, k. 5. Tulla kl. 10—6 päewa.

Tüdrukut
on tarwis kes keeta oskab. Promenadi u. 8.

Ketrajat-kraasjat,
kes wäeteenistusest waba, on tarwis Uue-Wändra Rae willawabritus. чр. Старо-Феннернъ. Palga tingimised hääd. Kaupa teeb J. Gustel sõõlsamas.

Hästi wilunud
lehe allalaskjaid
naistöölisi tarwitab häädte tingimistega Postimehe trükikoda.

Нужна прислуга
говорящая по русски. Выставочная 5-6, кв. 1.

Желаю брать уроки
Латинскаго языка.
Предл. въ ред. Постимесъ сл. „уроки".

Нужна прислуга
лагышка, говорящая по-русски. Елизаветинская 24-а, 1, отъ 3—4.

14—15 poisikest
ausast perekonnast tarwitab Petrogradi aptek ja rohukauplus. Petrogradi u. 6.

Ülõpilane 78
anaab tunde,
kodus k. ½3—4 p. l. Õnne u. 21, k. 4.

Üleminrme mõisa walitseja soowitab tublit
ülem-metsawahti
kes kroonuteenistusest waba ja räägib neli kohalikku keelt. Koht wõib Wenemaal olla. Teadmist чер. Юревъ, Лифл., Üleminrme mõisa walitsejalt. 7

Stud. math. (lõpet.)
annab tundisid.
Adr.: Kiwi uul. 41, k. 9, kodus ü. 10—11 ja ½4—½5. 68

Woorimehe poiss
soowib kohta Keik u. 24, k. 6.

Woorimehe poiss
otsib kohta woorimehe juure, küsida Allee u. 34, wiirtsipoodist.

Naiskooliõpetaja
mitme aast. praktikaga, annab odawasti Saksa ja Wene keele õpetust ja õpetab 3—5 kuu jooksul rääkima, Petrogradi u. 119, k. 8, ü. 1—7 p. l.

Soowin aiapoisi
kohta saada, maale kuhugi mõisa pääle ehk Wenemaale, olen juba selle tööga wilunud. Adr.: гор. Юрьевъ, Кеск u. 29. M. R.

Klaweri,
laulmise ja Saksa keele tundisid antakse odawasti, Kesk u. 8, k. 2. Kodus 3—5 p. l.

Студент мат.
(зол. мед.) даетъ уроки. Спец.: руск., мат. и лат. Спр. 2½—4½ час. Счастливая 21, кв. 1.

Sõjateenistusest terwitawad

Kaastt, Weldmann, Reinberg, Maaten. 23 артиллерійская бр., 5 бат.

Karl Robert Weidemann, Jakob Ant, Johan Jürisson Wiljandimaalt, Paul Tark, Aleksander Otter, Oskar Lorents, Karl Wään Tartumaalt. 1 Кронштадскій крѣпостный артиллерійскій полкъ, 7 рота, 1 взводъ.

August Kirschenberg, Jüri Kritt, D. Õue, Daawit Ots, Robert Puudist, E. Sarwa, Peeter Singo, August Metuusala, August Kellamets, Eduard Tõnts. Латышскій стрѣлковый запасный баталіонъ, 7 рота.

Johannes Koppel, August Liiwamägi Tartust, Woldemar Järw Tallinnast. Въ дѣйствующую арм., 26 саперный баталіонъ, телеграфная рота, кабельное отдѣленіе.

Hans Kasper Pajust wallast, 2 korda haawatud; Iwan Markelow Wõisiku wallast, Karl Ringenberg Uue-Wändrast, Nikolai Jermolaew. Петроградскій Городской лазаретъ № 237, Сосновка. Баракъ № 2, палатка 2.

Laas Linde, Eduard Sulbi, Arwid Wiikmann, Martin Kurro, August Litu, Johannes Bergestein, Karl Reemann, Martin Lukas, Johannes Kull, Karl Tolk, Johannes Tamm, Johannes Ewert, Mihkel Aamisepp, Tõnis Wiling, Fritz Karro, Aleksander Kiwia, August Tammus, Johannes Tiho, Eduard Lell, Johannes Luuberg, Eduard Tamm, Jaan Saar, August Wähi. 3 пѣх. зап. бат., 8 рота Лит. А.

August Lill Wiljandimaalt, August Palusson Wõrumaalt, Jüri Sepp Pärnumaalt. 3 паркъ, 23 парк. арт. бригады.

Eduard Uiga, Oskar Paas, August Anton, Ewald Pettai ja Karl Raudsep. Зап. бат. Л.-Гв. Петроградскаго полка, 2 р., Г 2 взводъ, 4 отд.

Autojuhid: J. Lillenthal, W. Richter, O. Pinner, A. Kruuda kõik Tartust. 8 автомобильная рота.

A. Koff, W. Kera, J. Kerg, J. Kiiwes, A. Simka, G. Tamberg, J. Antson, K. Weltbach, K. Pruul, A. Paawel, K. Mihkelson, G. Runja, J. Kannusta, J. Kilk, J. Leppik, K. Schenfeld, J. Peetis, A. Woiman, K. Kepp, J. Ehrlich, J. Bergmann, K. Erstu, K. Kruus, E. Küla, P. Pakkal, E. Puistaja ja A. Jankow. 176 пѣх. зап. бат., 4 р. Лит. Д, 4 взв.

August Kool, Ludwig Märk, Eduard Rästa, Peeter Pähn, Karl Kirber, Johannes Rosenwald, Ferdinat Sepp, Martin Rossmann. 25 полевая Воздухоплавательная рота, 2 наблюдательная станція.

Feliks Kutsar Tartust, August Laga, Wiljandist, Hans Sepp Paidest, Rudolf Wõsujalg Petrograd., Mihkel Kirs Saaremaalt, Laas Wolm Saaremaalt, Jakob Aleksejew Rakwerest, W. Stahlberg Rakwerest. 11 полевая тяжелая артиллерійская бригада, 1 дивизіонъ, 2 батарея.

P. Lodison, M. Tenisma, K. Mägi, J. Seij, A. Liiw, J. Nauts, J. Pertin, J. Pornitson, J. Mäklas, J. Palm, J. Leming, J. Prats, H. Illison, kõik Tartu maakonnast, A. Tep, J. Janson Saaremaalt. Adr.: 356 Лифляндск. пѣшая опол. дружины.

Oskar Hõgene Tartu l., Eduard Eidermann Waralt, August Tuburg Saugastest, August Sander Rafinalt, Johannes Wilup ja Paul Raudsepp Kuikatsist. Въ дѣйств. арм., 171 пѣх. зап. бат., 10 р., 4 взв. Лит. Ж.

Johan Tamm, Johan Tomp, Johan Näpits ja Johan Peters Helmest, Jaan Ruudi Laiuselt, Andres Tõdra Pilistwerest, Jaan Wilms ja Jaan Reinberg Suurest-Jaanist. 175 пѣх. зап. бат., 2 рота, Лит. „Е" 3 взводъ.

Eduard Tolka Jõgewalt, Rudolf Kangro Kambjast, Karl Sepp Kambjast, Johannes Pulles Reolast, Johannes Hangu Haaslawalt, August Tõss Kawildast, Eduard Latwa Wastse-Otepäält, August Arolt Roelast. Aleksander Lakk Meerilt, Hermann Karu Walgutast, Aleksander Warblane Rannust. Adr.: 3 пѣх. зап. бат., 3 рота, Лит. „Г" 4 взводъ.

Sim Lemming, Eduard Põdra, August Kaastt ja August Mänd Tartust, Jaan Bergmann Wastse-Kuusis wallast, Gustaw Lehwugene Wesnerist, Wassilt Solowjew Alatskiwilt, Oswald Lokk Wastse-Otepäält, Karl Punak Wõrumaalt, Karl Lauri Tartust. Л.-Гв. финляндск. полкъ, Запасный баталіонъ, 3 рота, Лит. А.

K. Sarapu, F. Krusman, R. Wahtram Rakwere kreisist, O. Kliimann, J. Sulg Tartust, T. Klaus, A. Lepsepp, K. Saar, R. Paade, J. Prüüts, E. Mesipu, A. Laurits, J. Iriof, J. Sutt, K. Karatkof, A. Haaw Tartu kreisist, A. Kreek, J. Tammemägi, A. Reis, K. Rebane Narwast. 176. пѣх. зап. баталіонъ, 1 рота, Литеръ З.

August Nernoff Tõrwast, Hugo Tarto Raadi wallast, Rudolf Alterman Wenewerest, Martin Soome Waiwarast, Erik Gergardt Happast, Aleksander Luud Saaremaalt. 426 пѣх. Повѣнецкій полкъ, 9 рота, 1 взв.

A. Wiid ja A. Sikka Tartust. 745 пѣх. Кронштадтск. друж., 3 рота, 3 взв.

J. Kuust, Hugo Stein ja M. Weide Tartust, W. Kuirk Petrogradist, J. Kirs Rakwerest. 37 Мортирный артилл. дивизіонъ 2 батарея.

Kurt Wilk, Jaan Wisnapuu, Karl Sturm, Robert Brunn, Aleksander Adamson. Зап. бат. Лб. Гв. Кексгольмскаго п., 3 рота, 1 взводъ.

Uuest-Peterhofist 29. detf. lahkudes ja sõjawäljale minnes jätame wanemaid, wendi, õdesid, sugulasi, sõpru ja kõiki kodumaa neidusid jumalaga. Aug. Altin Lanemetsast ja Eduard Tolga Jõgewalt.

Karl Sarapuu Rakwere k. ja Heinrich Mann Tartum. 175 пѣх. зап. бат. 1 рота, Литера З, 3 взв.

H. Täht Kuikatsist, Jaan Siiber Awanduseest. Команда Красносельскаго воен. госп.

Jüri Roodus Pärnumaalt Wõlla wallast, Juhan Palm Tahkuranna st, Juhan Nõo, Leo Kukke ja Aug. Käus Tartumaalt, August Maks Pärnumaalt.

August Lindpere, Woldemar Hindu Alatskiwilt. 176 пѣх. бат., 8 рота, Лит. Ж.

Joh. Sitda Wõrum., Joh. Wollman Haapsalust, Karl Oskar Lillenkampf Pärnum., Aleks. Sajs Rakwere m., Aug. Wastapea Pärnu m., Albert Leppik Tartumaalt, Oswald Seider Rakwere m., R. Treilman Rakwere m., Hans Söber Wiljandim. Пол. почт. контора № 139 отдѣльная легкая бат.

Alfred Erwin. 427 Зубцовскій полкъ, 1 бат. 4 рота 4 взводъ.

Hugo Pents. Штабъ 18 корпуса, 1 Воздухоплавательная рота, 1 станція.

Juulius Sepp Karulast, Mart Wellik Uue-Antslast, Aadu Kiisk Wana-Antslast, Widrik Pettai Rõugest, Juhanes Kärner Kuksema wallast, Oskar Raud Craiwa wallast.

Jaan Georg Lõhmus Meeri-Leesikmäelt. Гор. Старая Русса, 178 зап. бат. 10 рота 3 взв.

Kusta Kiimat, Jaan Rätsep, Aleksander Weske, Johan Norman, Karl Koor, Johann Sengisep. 431 пѣх. Тихвинскій п. 6 рота.

Otto Sammer, Kusta Ilpus ja Oskar Reili Tartust. 271 Krasnoselski polgust.

Taarala eestlased: R. Maks, K. Woltri, O. Kikkerpill, J. Illisson, A. Lilienthal, K. Kilk, E. Joonas, J. Kool, 430 пѣх. Валкскій полкъ, 2 рота.

A. Kirp, A. Kütt, J. Kalken, Jaason, Müürsep, Rigols, Erwin, Bruntos, Reinhans ja Salko. Въ Штабъ X дѣйствующей арміи.

Otto Puusepp Piirisaarest. 423 п. Лужск. п., 2 рота.

Pihkwa kub. kaitseraawi-sepad, Ada Reitaw, A. Klarman, A.

Ämmaprona A. Willmann,
Keiserl. Petrogradi institudi lõpetanud, annab naesterahwastele nõu ja abi ja paneb kaitse rõugeid. — Jurjew, Raatuse uul. nr. 10, krt. 4.

Ämmaprona M. Blum
keiserliku kõrgkooli kursused lõpetanud, annab naesterahwastele nõu ja abi ja paneb kaitserõugeid, waestele maksuta.
Riia uul. nr. 2.

Hamba-arst O. Wieckberg
Gildi uul. nr. 1, II. korral. Kõnetunnid 11—2 ja 4—6.

Säärega saapaid
soowitan odawasti Raatuse uul. nr. 13. Sääl on ka õpipoisse tarwis, kes töö tunneb.

Müüja rentida Rooma
talukoht
Kastre-Wõnnu wallas, Teriikste külas. Lähemaid teateid K. Jallaja käest, Kikka talus.

---

2 sadulat
meesterahwa omad, müüa Jaama uul. nr. 91, krt. 1.

Piima
on tarwis kuni 300 toopi päewas, maksetakse hääd hinda, wõib ka wähemal arwul tuua. Petrogradi uul. nr. 78, piimapoodi K. Alop.

Karjarawitseja
soowib kohta karja pääle, aidameheks ehk mõisa walitseja abiks. Waba kroonuteenistusest, hääd tunnistused ja soowitused. Adr.: ст. Зегевольдъ, корчма им. Шенэкъ, Лифл. губ. пез. день.

Algõpetust
poiss- ja tütarlastele antakse kõigis õpeainetes, Näituse u. 4, 2 kor. kodus ü. 9—10 e. l. ja 3—4 p. l.

Wanapoolist naesterahwast, kes Wene ja Saksa keeles osaw on, soowitakse maale neljaastase lapse kaswatajaks. Soowitaw ka enne nõusuguses teenistuses on olnud. Seeniaegse elu ja teenistuse kirjeldus üheks soowitud palga kõrguse nõudmisega, palut ära saata järgmise adr. all. Чер. ст. Каппель. Г-ну Я. Шмидтъ въ Каппель.

Даю уроки по
стенографіи
русской. Курсъ 12 рублей, Фортунная 1, гов. 1—3.

---

11. jaanuaril on tulnud
wäike walge koer
foxterrier. Maarjamõisa uul. 9, k. 5.

Hobune
ära jooksnud kõigi riistadega. Hall täht 2½ a. Teatada Uuepiha walda, Tohwri talusse, Hans Reile. Ostmise ja omaks pidamise eest hoiatatakse.

Kuulutus.
10. jaanuaril on noor linnukoer walge pruuni kirjaga, lühikese sabaga ära jooksnud. Ausa leidjat palun teada anda Kastre-Wõnnu Mooisele.

Käekott
25 rubla ja passiga on ära kadunud Mäe uul. maja hoowi nr. 52 wastu. Waewataju eest ära tuua Mäe uul. nr. 52, krt. 6. Palju

---

13. jaanuaril on
kuld käewõru
kadunud. Palutakse seda waewataju eest ära tuua. Üliõpilane naesteklinniku Gribojedowale

---

13. jaan. on Aleksandri uul. Tõrmi kaupluse ja Lodja uul. wahele
must rahakott
rahaga ja nimekaardiga Gretwon Kiel ära kadunud. Palutakse ära tuua waewataju eest Täht uul. 3, k. 3.

---

19. detf. on kadunud
nõdrameelne
meesterahwas nimega Jüri Prunsel Seljas lühike walge nahk kaftan, takused pükid ja pastlad jalas. Kes teda näinud on ehk temaga midagi teab palutakse üles anda Laiuse kihelk. Laiuse walda, Pahkapera küla, Otsa talu omanikule.

Haaslawa Taari talust
warastati
õõsel 12/13. jaanuaril aidast järgmised asja ära: 3½ a. wakt rukki jahu, 10 wakka kaeru, wa margapuu wõtab 42 naela üle meesterahwa pukeli paitu (poo peetud), 3 wakka tangu ja 1 „Moskwa jahu" kotti, ühel uu pääl. Kes sellest warguseest asjaid omanikule ülemal nim. kohal selget teatust annab, saab 50 waewatasu. Üllesandja nimi jää saladuseks, J. Hilja.

Pakkumiste kuulutaja
Täna kuni kl. 10 hom. on wakumisi järgmiste kuulutuste pääl tulnud:

D. F.	2 kin
Korter	3 „
Tuba	2 „
Q. W.	1 „
R	1 „
G	1 „
M. S.	1 „
B. D.	1 „
Pianino	1 „

„Postimehe" talitus.

Печатать разрѣшено полиціею, Юрьевъ — 14-го января 1916 г. — Trükitud „Postimehe" trükikojas Tartus.